

ЛЬВІВСЬКА РАЙОННА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ЛЬВІВСЬКА РАЙОННА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ

02 січня 2025 року

Львів

№ *2/01-05/25*

Про затвердження Організаційно-методичних вказівок з підготовки населення Львівського району Львівської області до дій у надзвичайних ситуаціях на 2025 – 2026 роки

На виконання вимог Кодексу цивільного захисту України, відповідно до Закону України «Про місцеві державні адміністрації», Указу Президента України від 24 лютого 2022 року №68/2022 «Про утворення військових адміністрацій», Указу Президента України від 24 лютого 2022 року №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року №2102-IX (зі змінами), Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року №444, Організаційно-методичних вказівок з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях на 2025 – 2026 роки, затверджених наказом Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 28 листопада 2024 року №1268, розпорядження Львівської обласної військової адміністрації від 25 грудня 2024 року №1470/0/5-24ВА «Про затвердження Організаційно-методичних вказівок з підготовки населення Львівської області до дій у надзвичайних ситуаціях на 2025 – 2026 роки» та з метою якісної підготовки населення Львівського району Львівської області до дій у надзвичайних ситуаціях у 2025 – 2026 роках

З О Б О В' Я З У Ю:

1. Затвердити Організаційно-методичні вказівки з підготовки населення Львівського району Львівської області до дій у надзвичайних ситуаціях на 2025 – 2026 роки (далі – Організаційно-методичні вказівки), що додаються.
2. Виконавчі комітети міських, сільських, селищних рад територіальних громад розробити та затвердити організаційно-методичні вказівки з підготовки населення підпорядкованих адміністративних територій до дій у надзвичайних ситуаціях на 2025 – 2026 роки відповідно до своїх повноважень і організувати контроль за їх виконанням.

3. Керівників структурних підрозділів Львівської районної державної адміністрації, начальників територіальних спеціалізованих служб цивільного захисту місцевого рівня Львівської ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Львівської області організувати підготовку відповідно до Організаційно-методичних вказівок.

4. Визнати таким, що втратило чинність розпорядження начальника Львівської районної військової адміністрації від 14 лютого 2024 року №12/01-05/24 «Про затвердження Організаційно-методичних вказівок з підготовки населення Львівського району Львівської області до дій у надзвичайних ситуаціях на 2024 – 2025 роки».

5. Контроль за виконанням розпорядження залишаю за собою.

Т.в.о. голови

Андрій КОВАЛЬСЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

розпорядження Львівської
районної державної
адміністрації

02 січня 2025 року
№ 2/01-05/25

**Організаційно-методичні вказівки з підготовки населення
Львівського району Львівської області до дій у надзвичайних ситуаціях
на 2025 – 2026 роки**

I. Загальні положення

1.1. Організаційно-методичні вказівки з підготовки населення Львівського району Львівської області до дій у надзвичайних ситуаціях на 2025 – 2026 роки (далі – Організаційно-методичні вказівки) підготовлено відповідно до вимог статті 39 Кодексу цивільного захисту України та Організаційно-методичних вказівок з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях на 2025 – 2026 роки, затверджених наказом Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС України) від 28 листопада 2024 року №1268.

1.2. З метою подальшої реалізації вимог Кодексу цивільного захисту України та створення умов для вдосконалення механізму організації навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях пріоритетними напрямками на 2025 – 2026 роки пропонується вважати:

розвиток системи функціонального навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, як фактора забезпечення спроможності єдиної державної системи цивільного захисту до дій в умовах загрози чи виникнення надзвичайних ситуацій, зниження людських, матеріальних і фінансових втрат за їх наслідками;

координацію та здійснення спільних дій із забезпечення підготовки органів управління та сил цивільного захисту до дій у разі загрози і виникнення надзвичайних ситуацій, в умовах особливого періоду та терористичного акту шляхом проведення регіональних, місцевих та об'єктових командно-штабних, штабних та спеціальних навчань і тренувань з питань цивільного захисту;

створення належних умов для розвитку і забезпечення дієвого функціонування освітньої підсистеми навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності) єдиної державної системи цивільного захисту;

укріплення потенціалу територіальних громад щодо інформування населення про надзвичайні ситуації, у зоні яких або у зоні можливого ураження від яких може опинитися місце їх проживання, засвоєння певних знань та вмінь

з акцентом на запобігання можливих ризиків та загроз здоров'ю та життю як необхідної умови безпечного способу життя;

поширення у суспільстві основних засад культури безпеки, формування правильної соціальної позиції щодо власної безпеки, мотивації безпечної поведінки в різних сферах життєдіяльності.

1.3. Організаційно-методичні вказівки рекомендуються для використання керівниками суб'єктів забезпечення цивільного захисту різного рівня, зокрема для організації відповідної роботи посадових осіб органів управління та сил цивільного захисту, а також фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту.

II. Рекомендації місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування, підприємствам, установам та організаціям

2.1. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях здійснювати відповідно до Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року №444 (далі – Порядок навчання):

за місцем роботи – працюючого населення;

за місцем навчання – здобувачів освіти;

за місцем проживання – непрацюючого населення.

Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях організувати та здійснювати у формі:

навчання безпосередньо на підприємствах, установах та організаціях;

навчання за межами підприємств, установ та організацій керівного складу і фахівців з питань цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки у Навчально-методичному центрі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Львівської області (далі – НМЦ ЦЗ та БЖД Львівської області);

практичної підготовки під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту;

навчання під час здобуття відповідного освітнього рівня у навчальних закладах системи освіти;

самостійного вивчення інформації про дії в умовах надзвичайних ситуацій (у консультаційних пунктах).

Навчання працюючого населення.

Навчання працівників безпосередньо на підприємствах, в установах, організаціях здійснювати шляхом курсового та індивідуального навчання за програмами підготовки до дій у надзвичайних ситуаціях:

загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій, згідно з додатком 1;

спеціальної підготовки працівників, які входять до складу територіальних та об'єктових формувань цивільного захисту, згідно з додатком 2;

додаткової підготовки з пожежної та техногенної безпеки працівників об'єктів підвищеної небезпеки, згідно з додатком 3;

пожежно-технічного мінімуму для працівників, зайнятих на роботах з підвищеною пожежною небезпекою;

прискореної підготовки працівників до дій в особливий період, згідно з додатком 4 (при переведенні до функціонування в особливий період);

під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту.

Керівників навчальних груп призначити наказами керівника підприємства і забезпечити проходження ними спеціальної підготовки у НМЦ ЦЗ та БЖД Львівської області.

До проведення занять з надання домедичної допомоги залучати медичних працівників підприємств, установ та організацій.

2.2. Керівнику Львівської ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Львівської області (далі – ТП ЄДСЦЗ) та її субланок у межах визначених законодавством України повноважень державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування з метою забезпечення навчання з питань цивільного захисту посадових осіб місцевих державних адміністрацій та суб'єктів господарювання, що належать до сфери їх управління, посадових осіб органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання комунальної власності, а також здійснення підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях рекомендовано:

1) забезпечити умови для проходження командно-штабних навчань з органами управління та силами цивільного захисту Львівської ланки ТП ЄДСЦЗ з урахуванням Методичних рекомендацій щодо підготовки та проведення командно-штабних навчань органів управління цивільного захисту, затверджених наказом ДСНС від 29 січня 2014 року №44 (у редакції наказу ДСНС від 18 травня 2017 року №273);

2) забезпечити організацію та проведення штабних тренувань з органами управління цивільного захисту Львівської ланки та субланок територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Львівської області (далі – ТП ЄДСЦЗ) з урахуванням Методичних рекомендацій щодо підготовки та проведення штабних тренувань з органами управління цивільного захисту, затверджених наказом ДСНС від 29 вересня 2022 року №552. Основну увагу зосередити на питаннях безперервності діяльності та організаційної стійкості органів управління Львівської ланки ТП ЄДСЦЗ, її субланок, стійкості об'єктів критичної інфраструктури у відповідній сфері суспільного життя;

3) забезпечити своєчасне проходження функціонального навчання посадовими особами згідно до Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2013 року №819 (далі – Порядок функціонального навчання) (у тому числі територіальних органів виконавчої влади та інших

органів державної влади) та Плану комплектування НМЦ ЦЗ та БЖД Львівської області з навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту;

4) надати практичну допомогу та забезпечити контроль за проведенням на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління:

навчання працівників за програмами підготовки до дій у надзвичайних ситуаціях згідно з вимогами Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року №444 (далі – Порядок навчання населення);

спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту та об'єктових тренувань з питань цивільного захисту в закладах вищої освіти згідно з вимогами Порядку організації та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 28 листопада 2019 року №991 зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 16 січня 2020 року за №46/34329 (далі – Порядок проведення СОН (СОТ));

5) запланувати і провести з керівним складом та фахівцями, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, підбиття підсумків з виконання основних заходів з навчання працівників діям у надзвичайних ситуаціях за окремий плановий період і визначення завдань на наступний плановий період;

б) забезпечити організацію та проведення заходів з підготовки:

органів управління Львівської ланки територіальної підсистеми, та її субланок та підпорядкованих їм сил цивільного захисту з урахуванням вимог Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року №443 (далі – Порядок підготовки до дій за призначенням), плану основних заходів цивільного захисту Львівського району Львівської області (територіальної громади) на рік. Тематику штабних тренувань спрямувати на відпрацювання алгоритму дії щодо приведення у вищий ступінь готовності та виконання завдань цивільного захисту під час реалізації оборонних заходів та відновлювального періоду;

територіальних і об'єктових формувань цивільного захисту відповідно до вимог Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 жовтня 2013 року №787, та Порядку підготовки до дій за призначенням.

Під час проведення спеціальних тренувань з формуваннями провести рекогносцирування місць розгортання та зосередження територіальних (регіонального та місцевого рівня) формувань цивільного захисту, визначених для виконання завдань в особливий період, та об'єкти, на які буде зосереджено основні зусилля таких сил; керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, районної державної адміністрації, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери їх управління,

шляхом проходження функціонального навчання у НМЦ ЦЗ та БЖД Львівської області;

7) організувати та забезпечити умови для проходження:

одноденних навчальних зборів з керівниками підрозділів (фахівцями) з питань цивільного захисту органів місцевого самоврядування на базі територіальних курсів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності (навчально-консультаційних пунктів) з питань реалізації заходів захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій у мирний час та в особливий період відповідно до планів основних заходів цивільного захисту на 2025 та 2026 роки відповідно;

курсів підвищення кваліфікації за спеціальністю «Цивільна безпека» для фахівців з питань цивільного захисту місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування на базі НМЦ ЦЗ та БЖД Львівської області або інших закладів освіти, що мають ліцензію для провадження діяльності з надання такої освітньої послуги;

8) спланувати, затвердити план проведення і склад тих, для кого здійснюється показ (із числа фахівців з питань цивільного захисту районних держадміністрацій і виконавчих органів територіальних громад), та організувати у 2025–2026 роках згідно з вимогами Порядку проведення СОН (СОТ) проведення показових спеціальних об'єктових навчань з питань цивільного захисту на базі одного з підприємств, що входить до складу однієї із ланок (субланок) ТП ЄДСЦЗ;

9) скласти на підставі узгоджених графіків проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань на суб'єктах господарювання та затвердити плани-графіки проведення практичної підготовки осіб керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту, на рік згідно з вимогами Порядку проведення СОН (СОТ) та забезпечити їх виконання;

10) організувати контроль за здійсненням практичної підготовки під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління, згідно з вимогами Порядку проведення СОН (СОТ);

11) передбачити у період проведення в адміністративно-територіальних одиницях командно-штабних навчань з органами управління та силами цивільного захисту; проведення суб'єктами господарювання не менше ніж 30 відсотків запланованої у поточному році кількості спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту;

12) скласти та подати в термін до 16 вересня 2025 року та 15 вересня 2026 року заявки на функціональне навчання за державним замовленням на плановий рік на підставі потреби у навчанні, використовуючи результати обліку осіб на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, які зобов'язані проходити функціональне навчання);

13) організувати розроблення і затвердити районною державною адміністрацією, органами місцевого самоврядування програми та організаційно-методичні вказівки з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях та організувати контроль за їх виконанням;

14) забезпечити:

інформування населення про надзвичайні ситуації, у зоні яких або у зоні можливого ураження від яких може опинитися місце проживання громадян, а також про способи захисту від впливу небезпечних факторів, викликаних такими ситуаціями; доведення до населення, враховуючи ускладнення воєнно-політичної обстановки в державі, порядку дій у випадку попереджувального сигналу «Увага всім» (зокрема «Повітряна тривога»), поводження з вибухонебезпечними предметами, застосування противником засобів ураження (у тому числі радіаційна, хімічна та бактеріологічна), проведення евакуаційних заходів, оприлюднення інформації про місця розташування та стан готовності захисних споруд цивільного захисту та інших споруд, призначених для укриття всіх верст населення тощо;

підготовку та видання навчальних, навчально-наочних посібників, розповсюдження інформаційних матеріалів, буклетів, пам'яток, листівок, інших друкованих відео- та аудіо матеріалів. Кожна людина має чітко усвідомлювати свої дії у надзвичайних ситуаціях та допомогу, на яку вона може розраховувати за таких умов;

розширення мережі та діяльність консультаційних пунктів при органах місцевого самоврядування, особливо в частині створення умов для оволодіння громадянами навичками користування найбільш поширеними засобами захисту і надання допомоги постраждалому в невідкладному стані;

запровадження постійних рубрик у засобах масової інформації, зокрема друкованих, а також за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, аудіовізуальних та інтерактивних засобів та соціальної реклами;

подання звітності з питань навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях відповідно до Табеля термінових та строкових донесень з питань цивільного захисту, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 22 липня 2024 року №502 (далі – Табеля термінових донесень);

15) забезпечити через керівників органів управління освітою всіх рівнів, підпорядкованих закладів освіти, а також атестаційні комісії усіх рівнів, які проводять атестацію педагогічних працівників, обов'язкове проходження педагогічними, науково-педагогічними працівниками, які проводять навчання здобувачів освіти діям у надзвичайних ситуаціях, відповідних курсів підвищення кваліфікації (у міжатестаційний період) у НМЦ ЦЗ та БЖД Львівської області на безоплатній основі (за державним замовленням). Вказані вимоги обумовлені Законом України від 08 листопада 2023 року №3441-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення повноважень суб'єктів забезпечення цивільного захисту, вдосконалення законодавства з питань захисту населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій, організації та проведення евакуації населення, забезпечення охорони життя та здоров'я громадян» та відповідними змінами,

внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 06 вересня 2024 року №1037, до Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року №444, та Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2013 року №819. Зокрема для:

закладів загальної середньої освіти – вчителі предметів «Основи здоров'я» та «Захист України»;

закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти – вчителі (викладачі) предметів «Захист України»;

закладів дошкільної освіти – вихователі-методисти, директори (в закладах, які не мають штатної посади «вихователь-методист»);

закладів вищої освіти – науково-педагогічний склад, дотичний до викладання дисциплін «Цивільний захист», «Безпека життєдіяльності» (як окремі, так і інтегровані з іншими дисциплінами);

закладів післядипломної освіти – науково-педагогічний та педагогічний склад, дотичний до викладання питань щодо дій у надзвичайних ситуаціях.

Організувати ведення обліку педагогічних, науково-педагогічних працівників, які проводять навчання здобувачів освіти діям у надзвичайних ситуаціях та дотримання строків подання заявок на їх навчання у НМЦ ЦЗ та БЖД Львівської області.

16) з метою створення належних умов для якісної підготовки осіб керівного складу та фахівців відповідно до п.20 типового Положення про територіальні курси, навчально-методичні центри ЦЗ та БЖД, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 16 жовтня 2018 року №835, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України від 05 листопада 2018 року №1256/32708, закріпити наказами (розпорядженнями) органів місцевого самоврядування за Львівськими територіальними курсами ЦЗ та БЖД II категорії.

2.3. Керівникам підприємств, установ та організацій з метою здійснення навчання працівників з питань цивільного захисту, зокрема правилам пожежної та техногенної безпеки, рекомендується:

1) забезпечити (здійснити) відповідно до вимог статті 20 Кодексу цивільного захисту України:

обов'язкове навчання працівників з числа осіб керівного складу та фахівців у НМЦ ЦЗ та БЖД Львівської області, та після його проходження відповідні відомості про навчання з питань цивільного захисту внести до реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування;

утворення навчальних груп та здійснити навчання працівників діям у надзвичайних ситуаціях шляхом курсового та індивідуального навчання за Програмою загальної підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях;

затвердження програми спеціальної підготовки працівників, що входять до складу спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту та забезпечити

проведення з ними занять безпосередньо на підприємствах, в установах та організаціях або на договірній основі у НМЦ ЦЗ та БЖД Львівської області. Особливу увагу зосередити на порядку приведення у готовність спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту до дій у складі угруповання сил цивільного захисту, визначених для виконання завдань в особливий та відновлювальний період;

проведення з призначеними відповідальними особами з обслуговування фонду захисних споруд тренування щодо порядку дій із підготовкою таких споруд до укриття населення (укомплектування запасами матеріалів, обладнання, інструменту та засобами, необхідними для приведення у готовність захисних споруд), у тому числі осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;

організувати відповідно до Порядку затвердження програм навчання та інструктажів з питань пожежної безпеки, організації та контролю за їх виконанням, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 05 грудня 2019 року №1021, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 03 лютого 2020 року №108/34391, проведення під час прийняття на роботу і за місцем праці інструктажів працівників з питань пожежної безпеки, цивільного захисту та дій у надзвичайних ситуаціях, розроблених на підставі програм підготовки працівників та чинних на підприємстві, в установі та організації правил, інструкцій, планів реагування на надзвичайні ситуації, інших нормативно-правових актів з питань цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки;

визначити порядок проведення з працівниками занять з пожежно-технічного мінімуму з призначенням відповідальних за їх проведення з урахуванням вимог Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року №1417, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року №252/26697;

забезпечити проходження особами, які залучаються до проведення безпосередньо на підприємствах, в установах та організаціях інструктажів і навчання з питань цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки, спеціальної підготовки у НМЦ ЦЗ та БЖД Львівської області;

2) організувати та здійснити відповідно до вимог статті 20 Кодексу цивільного захисту України проведення об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту, для чого:

скласти та за узгодженням з відповідним структурним підрозділом територіального органу ДСНС та місцевим органом виконавчої влади або органом місцевого самоврядування затвердити графік проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту на підприємстві, в установі, організації на рік;

розробити та затвердити згідно з Порядком проведення СОН (СОТ) плани проведення спеціальних об'єктових навчань з питань цивільного захисту, спеціальних об'єктових тренувань спеціалізованих служб і формувань

цивільного захисту, об'єктових тренувань з питань цивільного захисту в закладах вищої освіти;

забезпечити проведення НМЦ ЦЗ та БЖД Львівської області інструкторсько-методичних занять з керівництвом спеціальних об'єктових навчань з питань цивільного захисту на суб'єктах господарювання, віднесених до однієї із категорій цивільного захисту або тих, хто продовжує виробничу діяльність в особливий період чи має в користуванні хоча б один об'єкт підвищеної небезпеки;

провести засідання об'єктових комісій із залученням представників відповідного територіального органу ДСНС з оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення спеціальних об'єктових навчань з питань цивільного захисту;

відпрацювати практичні дії персоналу, застосовуючи засоби оповіщення, колективного та індивідуального захисту, в режимах підвищеної готовності, надзвичайної ситуації та воєнного стану, підтримання стійкості функціонування до, під час і після настання надзвичайної ситуації. За отриманими результатами внести необхідні уточнення та зміни до планів реагування на надзвичайні ситуації та цивільного захисту на особливий період;

здійснити практичну підготовку персоналу та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту;

подати до місцевого органу виконавчої влади (органу місцевого самоврядування) та територіального органу ДСНС звіт за результатами проведених спеціальних об'єктових навчань і тренувань;

3) забезпечити:

проходження посадовими особами навчання з питань пожежної безпеки за програмами навчання з питань пожежної безпеки з урахуванням вимог Порядку навчання населення (Перелік підприємств, установ та організацій України, які проводять навчання з питань пожежної безпеки, оприлюднений на офіційному сайті ДСНС);

ведення документації з питань організації навчання працюючого населення (переліки навчальних груп, осіб керівного складу і фахівців, які підлягають у поточному році навчанню у сфері цивільного захисту, та посадових осіб, які проходять навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки, робочі навчальні плани і програми, розклади занять, графіки консультацій, журнали навчання, плани підготовки і проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань тощо);

4) вжити заходів щодо вдосконалення матеріально-технічної бази з підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях шляхом виділення ділянок, споруд, приміщень для обладнання в них навчальних ділянок, пунктів, класів тощо;

5) обладнати (оновити) в кожному окремо розташованому структурному підрозділі підприємства, установи та організації інформаційно-довідковий куточок з питань цивільного захисту та забезпечити його наповнення навчальними і наочними посібниками, передбаченими загальною програмою

підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях, інформаційними стендами з доведення основних заходів, що виконуються підприємством, установою, організацією відповідно до об'єктового плану реагування на надзвичайні ситуації;

б) тренування на випадок пожежі проводити двічі на рік на всіх підприємствах, в установах та організаціях із залученням всього працюючого персоналу.

Тренування з швидкої евакуації людей проводити двічі на рік у навчальних закладах, лікувальних установах із стаціонаром, будинках для людей похилого віку та осіб з інвалідністю, санаторіях і закладах відпочинку, культурно-просвітніх та видовищних закладах, критих спортивних будівлях і спорудах, готелях, торгових підприємствах (два поверхи і більше) та інших аналогічних за призначенням об'єктах з масовим перебуванням людей.

На підприємствах, в установах та організаціях з чисельністю працівників 50 осіб і менше щорічно проводити тренування персоналу підприємств, установ та організацій щодо дій у надзвичайних ситуаціях;

7) керівникам закладів вищої освіти забезпечити відповідно до вимог статті 41 Кодексу цивільного захисту України організацію та впровадження навчальних планів і програм обов'язкових навчальних дисциплін з питань цивільного захисту та правил пожежної безпеки, спрямованих згідно з Порядком навчання населення на формування у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти компетентностей щодо забезпечення необхідного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях відповідно до майбутнього профілю роботи, галузевих норм і правил, та другого (магістерського) рівня вищої освіти поглиблених знань, умінь і навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією) з планування та управління заходами цивільного захисту.

З метою відпрацювання дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій з учасниками освітнього процесу провести у 2025 та 2026 роках об'єктові тренування з питань цивільного захисту.

8) керівникам закладів освіти всіх рівнів забезпечити обов'язкове проходження педагогічними, науково-педагогічними працівниками, які проводять навчання здобувачів освіти діям у надзвичайних ситуаціях, відповідних курсів підвищення кваліфікації (у міжкатестаційний період) у НМЦ ЦЗ та БЖД Львівської області на безоплатній основі (за державним замовленням). Вказані вимоги обумовлені Законом України від 08 листопада 2023 року №3441-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення повноважень суб'єктів забезпечення цивільного захисту, вдосконалення законодавства з питань захисту населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій, організації та проведення евакуації населення, забезпечення охорони життя та здоров'я громадян» та відповідними змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 06 вересня 2024 року № 1037, до Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів

України від 26 червня 2013 року №444, та Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2013 року №819. Зокрема для:

закладів загальної середньої освіти – вчителі предметів «Основи здоров'я» та «Захист України»;

закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти – вчителі (викладачі) предметів «Захист України»;

закладів дошкільної освіти – вихователі-методисти, директори (в закладах, які не мають штатної посади «вихователь-методист»);

закладів вищої освіти – науково-педагогічний склад, дотичний до викладання дисциплін «Цивільний захист», «Безпека життєдіяльності» (як окремі, так і інтегровані з іншими дисциплінами);

закладів післядипломної освіти – науково-педагогічний та педагогічний склад, дотичний до викладання питань щодо дій у надзвичайних ситуаціях.

Організувати ведення обліку педагогічних, науково-педагогічних працівників, які проводять навчання здобувачів освіти діям у надзвичайних ситуаціях та дотримання строків подання заявок на їх навчання у Навчально-методичному центрі ЦЗ та БЖД Львівської області.

III. Рекомендації Львівському районному управлінню ГУ ДСНС України у Львівській області

Львівському районному управлінню ГУ ДСНС України у Львівській області з метою ефективної організації навчання населення щодо дій у надзвичайних ситуаціях рекомендовано:

1) організувати та здійснити заходи, спрямовані на забезпечення готовності органів управління та сил цивільного захисту, передбачених планами основних заходів цивільного захисту, Львівської ланки ТП ЄДСЦЗ Львівської області і її субланок:

здійснити методичне керівництво та облік проведення штабних тренувань з органами управління цивільного захисту субланок Львівської ланки ТП ЄДСЦЗ Львівської області;

забезпечити методичне керівництво та ведення обліку проведених спеціальних навчань (тренувань) місцевих спеціалізованих служб цивільного захисту, а також територіальних формувань цивільного захисту на місцевому рівні;

2) здійснити методичне керівництво практичною підготовкою працівників під час проведення та облік проведених спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту:

погодити графіки проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту на підприємствах, в установах, організаціях у 2025 та у 2026 роках відповідно до вимог Порядку навчання населення;

забезпечити згідно з Порядком проведення СОН (СОТ) участь представників пожежно-рятувального підрозділу (територіального органу

ДСНС) у роботі комісій підприємств, установ, організацій з оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення спеціальних об'єктових навчань;

здійснити збір від керівників підприємств, установ та організацій відповідної адміністративно-територіальної одиниці звітів про організацію підготовки та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту, їх узагальнення та зберігання, підготувати пропозиції щодо вдосконалення цих заходів у наступному році;

здійснити облік проведених спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту на підприємствах, в установах та організаціях відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

3) організувати державний нагляд (контроль) за:

дотриманням періодичності проходження навчання керівним складом та фахівцями, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту;

проходженням особами, які залучаються до проведення навчання та інструктажів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях, спеціальної підготовки у навчально-методичному центрі ЦЗ та БЖД області;

4) організувати роботу з вивчення стану організації та здійснення навчання населення до дій у надзвичайних ситуаціях шляхом:

оцінки знань з питань цивільного захисту та пожежної безпеки посадових осіб органів місцевого самоврядування, територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади під час проведення штабних тренувань з органами управління і силами цивільного захисту;

оцінки готовності (допуску) персоналу підприємств, установ та організацій до проведення спеціальних об'єктових навчань з питань цивільного захисту;

вибіркового оцінювання знань (тестування) з питань цивільного захисту працівників суб'єктів господарювання, незалежно від форми власності в обсязі програм підготовки до дій у надзвичайних ситуаціях під час проведення заходів з державного нагляду (контролю);

участі в тренуваннях з учасниками освітнього процесу в закладах дошкільної, загальної середньої та професійно-технічної освіти відповідної адміністративно-територіальної одиниці під час проведення Тижнів безпеки дитини та Днів цивільного захисту згідно зі зведеними планами-графіками проведення цих заходів, що розробляються відповідними територіальними органами управління освітою;

організації контролю за обладнанням на підприємствах, в установах та організаціях інформаційно-довідкових куточків і перевірки відповідності їх тематичного наповнення планувальним документам з цивільного захисту;

5) організувати взаємодію з навчально-методичним центром ЦЗ та БЖД області згідно з пунктом 6 Типового положення про територіальні курси цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, навчально-методичні центри цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 16 жовтня 2018 року №835, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05 листопада 2018 року за №1256/32708;

6) забезпечити розміщення на об'єктах з масовим перебуванням людей (автовокзалах, залізничних вокзалах, метрополітенах, закладах освіти, культури, медичних установ, пунктах незламності) плакатів, листівок, тестів застережень щодо необхідності дотримання населенням правил пожежної безпеки та безпеки життєдіяльності у житловому секторі;

7) брати активну участь у підбитті підсумків роботи керівного складу Львівської ланки ТП ЄДСЦЗ Львівської області та її субланок з виконання основних заходів з навчання працівників діям у надзвичайних ситуаціях за окремий плановий період і визначення пріоритетних завдань на наступний плановий період;

8) звітувати про виконану роботу з питань навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях згідно з вимогами Табеля термінових донесень.

Додаток 1
до Організаційно-методичних вказівок
з підготовки населення Львівського
району Львівської області до дій у
надзвичайних ситуаціях на 2025 – 2026
роки

ПРОГРАМА

загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях

I. Загальні положення

1.1. Ця Програма розроблена відповідно до Кодексу цивільного захисту України, постанови Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року №444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» та Програми загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях, затвердженої наказом ДСНС України від 06 червня 2014 року №310 (у редакції наказу ДСНС України від 08 серпня 2014 року №458), з метою встановлення рекомендованого змісту різних форм навчання, а також навчального часу на їх проведення.

1.2. У процесі вивчення Програми рекомендується:

ознайомлення із завданнями та особливостями організації заходів цивільного захисту на підприємстві, в установі, організації;

вивчення основних способів захисту працівників від уражаючих факторів надзвичайних ситуацій (НС) з урахуванням особливостей виробничої діяльності;

ознайомлення з інформацією, що міститься в планах реагування на НС, про дії в умовах загрози і/або виникнення НС;

набуття практичних вмінь щодо користування засобами індивідуального і колективного захисту, первинними засобами пожежогасіння і сприяння проведенню рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації НС;

оволодіння навичками з надання першої допомоги потерпілим.

II. Орієнтовний обсяг засвоєних знань та вмінь за Програмою

2.1. У результаті проходження навчання за Програмою рекомендується знати:

основні небезпечні виробничі фактори, техногенні та природні небезпеки, що ймовірні для місця розташування підприємства, установи та організації;

основні принципи функціонування об'єктової системи цивільного захисту, порядок організації оповіщення про загрозу і виникнення надзвичайної ситуації;

засоби індивідуального та колективного захисту, порядок і правила користування ними;

обов'язки і дії працівників під час загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій згідно з планами реагування на НС;

способи та засоби запобігання пожежам і вибухам, типові дії працівників при їх виникненні, способи застосування первинних засобів пожежогасіння;

побутові дозиметричні прилади, їх призначення та особливості користування ними;

заходи щодо сприяння проведенню на підприємстві, в установі та організації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах виникнення НС.

2.2. У результаті проходження навчання за Програмою рекомендується вміти:

запобігати створенню умов, що можуть привести до виникнення НС;

чітко діяти за сигналами оповіщення, практично виконувати заходи згідно з планами реагування на НС;

користуватися засобами індивідуального і колективного захисту, первинними засобами пожежогасіння;

сприяти проведенню аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах виникнення НС;

дотримуватися режимів радіаційного захисту;

надавати першу допомогу потерпілим у НС.

2.3. За підсумками навчання за Програмою рекомендується формування психологічної готовності до адекватних дій в умовах стресового впливу уражаючих чинників НС.

ІІІ. Орієнтовний розподіл навчального часу за розділами Програми та формами навчання

Найменування розділу	Форма навчання, години	
	курсове навчання	індивідуальне навчання
Теоретична складова		
Основні способи захисту і загальні правила поведінки в умовах загрози та виникнення НС	1	5
Надання першої допомоги потерпілим	1	1
Організація заходів цивільного захисту на підприємстві, в установі, організації	1	2
Перевірка знань	1	—
Усього	4	8

Курсове навчання передбачає формування навчальних груп і здійснюється на навчально-виробничій базі об'єкта.

Індивідуальне навчання передбачає вивчення теоретичного матеріалу самостійно та у формі консультацій з керівниками навчальних груп.

IV. Рекомендована тематика та орієнтовний зміст тем за розділами Програми

4.1. Основні способи захисту і загальні правила поведінки в умовах загрози та виникнення НС.

4.1.1. Тема 1. Основні способи захисту в умовах загрози та виникнення НС. Основні поняття про НС. Порядок отримання інформації про загрозу і виникнення НС. Попереджувальний сигнал «Увага всім!».

Захисні споруди цивільного захисту, їх призначення та облаштування. Порядок заповнення захисних споруд та правила поведінки працівників, які укриваються в них.

Принцип дії, індивідуальний підбір та правила користування протигазами, респіраторами. Медичні засоби, що входять до індивідуальних аптечок, та їх призначення. Індивідуальний перев'язочний пакет. Індивідуальні протихімічні пакети.

Евакуація, порядок її проведення, правила поведінки та обов'язки евакуйованих працівників.

4.1.2. Тема 2. Правила поведінки працівників під час НС природного характеру.

Правила поведінки і дії працівників при землетрусах.

Безпечні дії працівників у разі виникнення геологічних НС (пов'язаних із зсувами, обвалами або осипами, осіданням земної поверхні, карстовими провалами або підтопленням).

Особливості негативного впливу гідрометеорологічних НС. Правила безпечної поведінки у разі їх виникнення.

Основні причини виникнення та особливості пожеж у природних екологічних системах. Правила поведінки та заходи безпеки у разі їх виникнення.

4.1.3. Тема 3. Безпека працівників під час радіаційних аварій і радіаційного забруднення місцевості. Режими радіаційного захисту.

Ядерні установки та джерела іонізуючого випромінювання. Особливості радіаційного впливу на людину. Поняття про дози опромінення людини. Променева хвороба.

Побутові дозиметричні прилади, їх призначення та особливості користування.

Режими радіаційного захисту. Санітарна обробка працівників. Дезактивація приміщень, обладнання, техніки, виробничої території тощо.

4.1.4. Тема 4. Правила поведінки працівників при аваріях з викидом небезпечних хімічних речовин.

Характеристики основних небезпечних хімічних речовин. Особливості їх впливу на організм людини. Наслідки аварій з викидом небезпечних хімічних речовин.

Загальні правила поведінки та дії працівників при аваріях з викидом небезпечних хімічних речовин.

Проведення заходів з ліквідації наслідків аварій з викидом небезпечних хімічних речовин. Дегазація приміщень, обладнання, виробничої території тощо.

4.1.5. Тема 5. Вибухо- та пожежонебезпека на виробництві. Рекомендації щодо дій під час виникнення пожежі.

Основні поняття вибухобезпеки виробництва. Небезпечні фактори вибуху і захист від них. Правила поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів.

Стисла характеристика пожежної безпеки підприємства, установи, організації. Протипожежний режим на робочому місці. Можливість виникнення та (або) розвитку пожежі. Небезпечні фактори пожежі.

Дії працівників у разі загрози або при виникненні пожежі. Гасіння пожеж. Засоби пожежогасіння, протипожежне устаткування та інвентар, порядок та правила їх використання під час пожежі.

4.1.6. Тема 6. Правила поведінки і дії в умовах масового скупчення людей та в осередках інфекційних захворювань.

Безпека при масових скупченнях людей. Психологія натовпу. Правила безпечної поведінки у місцях масового перебування людей та у разі масового скупчення людей.

Поширення інфекційних хвороб серед населення. Джерела збудників інфекцій. Основні механізми передавання збудників інфекції.

Режимно-обмежувальні заходи (посилене медичне спостереження, обсервація, карантин). Правила поведінки в осередках інфекційних захворювань, особиста гігієна в цих умовах.

Основні напрями профілактики інфекційних хвороб. Методи і засоби дезінфекції, дезінсекції, дератизації. Основні дезінфекційні засоби.

4.2. Надання першої допомоги потерпілим.

4.2.1. Тема 1. Порядок і правила надання першої допомоги при різних типах ушкоджень.

Основні правила надання першої допомоги в невідкладних ситуаціях. Проведення первинного огляду потерпілого. Способи виклику екстреної медичної допомоги.

Ознаки порушення дихання. Забезпечення прохідності дихальних шляхів. Проведення штучного дихання. Ознаки зупинки роботи серця. Проведення непрямого масажу серця.

Перша допомога при ранах і кровотечах. Способи зупинки кровотеч. Правила та прийоми накладання пов'язок на рани.

Перша допомога при переломах. Прийоми та способи іммобілізації із застосуванням табельних або підручних засобів.

4.2.2. Тема 2. Порядок і правила надання першої допомоги при ураженні небезпечними речовинами, при опіках тощо.

Невідкладна та перша допомога при отруєннях чадним газом, аміаком, хлором, іншими небезпечними хімічними речовинами.

Перша допомога при хімічних та термічних опіках, радіаційних ураженнях, втраті свідомості, тепловому та сонячному ударах.

Правила надання допомоги при утопленні.

Способи і правила транспортування потерпілих.

4.3. Організація заходів цивільного захисту на підприємстві, в установі, організації.

4.3.1. Тема 1. Забезпечення виконання на підприємстві, в установі та організації завдань з цивільного захисту.

Повноваження суб'єктів забезпечення цивільного захисту. Організаційна структура управління цивільним захистом підприємства, установи, організації. Об'єктові комісія з питань НС та органи з евакуації.

Відомості щодо об'єктових спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту. Відомча та добровільна пожежна охорона. Аварійно-рятувальне обслуговування підприємств, установ, організацій. Система керівництва рятувальними роботами, координація дій виробничого персоналу та залучених підрозділів і служб, які беруть участь у ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Права і обов'язки працівників у сфері цивільного захисту. Сприяння проведенню аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків НС у разі їх виникнення. Заходи життєзабезпечення постраждалих та соціального захисту і відшкодування матеріальних збитків постраждалим внаслідок НС.

4.3.2. Тема 2. Виконання заходів захисту та дії працівників згідно з планами реагування на НС.

Об'єктовий план реагування на НС (інструкція щодо дій персоналу суб'єкта господарювання у разі загрози або виникнення НС). Прогнозовані природні загрози, територіальне розміщення потенційно небезпечних об'єктів, небезпечні виробничі фактори, характерні причини аварій (вибухів, пожеж тощо) на виробництві.

Об'єктова система оповіщення працівників. Дії персоналу щодо аварійної зупинки виробництва. Виведення працівників з небезпечної зони, порядок забезпечення їх засобами індивідуального захисту, місця розташування можливих сховищ, шляхи евакуації.

Інформування працівників щодо розвитку НС, місць розгортання і маневрування аварійно-рятувальних сил, залучення необхідних ресурсів, технічних і транспортних засобів, координації дій з населенням та заходів безпеки в зоні НС.

V. Рекомендації щодо перевірки засвоєння змісту Програми

5.1. Перевірку засвоєння змісту Програми рекомендується проводити комісійно із залученням фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту.

5.2. Перевірку знань за змістом Програми рекомендується проводити шляхом тестування або заліку в усній або письмовій формі.

VI. Рекомендований перелік навчально-матеріального майна

6.1. Для забезпечення проведення навчання за Програмою використовується матеріально-технічна база підприємства, установи та організації.

6.2. У складі навчально-матеріального майна, повний перелік та кількісні показники якого визначаються керівником підприємства, установи та організації з урахуванням особливостей їх виробничої діяльності та кількості працівників, доцільно передбачати протигази фільтруючий, респіратор, побутовий дозиметричний прилад, вогнегасники, індивідуальну аптечку, навчальні стенди та схеми.

VII. Рекомендований перелік нормативних документів

1. Кодекс цивільного захисту України.
2. Постанова КМУ від 27.09.2017 №733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту».
3. Постанова КМУ від 24.03.2004 №368 «Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями».
4. Постанова КМУ від 26.06.2013 №444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».
5. Постанова КМУ від 09.10.2013 №616 «Про затвердження Положення про добровільні формування цивільного захисту».
6. Постанова КМУ від 09.10.2013 №787 «Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту».
7. Постанова КМУ від 30.10.2013 №841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій».
8. Постанова КМУ від 09.01.2014 №11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту».

9. Наказ МНС України від 16.12.2002 №330 «Про затвердження Інструкції з тривалого зберігання засобів радіаційного та хімічного захисту», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 04.03.2003 за №179/7500.

10. Наказ МВС України від 09.07.2018 №579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30.07.2018 за №879/32331.

11. Наказ МВС України від 05.11.2018 №879 «Про затвердження Правил техногенної безпеки», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.11.2018 за №1346/32798.

12. Наказ МНС України від 17.06.2010 №472 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо роботи пунктів видачі населенню та особовому складу невоєнізованих формувань засобів радіаційного і хімічного захисту».

13. Наказ ДСНС України від 23.03.2015 №167 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки населення до дій в умовах загрози або вчинення терористичного акту».

14. Наказ МОЗ України від 09.03.2022 №441 «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 28.03.2022 за №356/37692.

Додаток 2
до Організаційно-методичних вказівок
з підготовки населення Львівського
району Львівської області до дій у
надзвичайних ситуаціях на 2025 – 2026
роки

ПРОГРАМА **спеціальної підготовки працівників, які входять до складу** **спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту**

I. Загальні положення

1.1. Ця Програма розроблена відповідно до Кодексу цивільного захисту України та постанови Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року №444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» з метою встановлення рекомендованого змісту різних форм навчання, а також навчального часу на їх проведення.

1.2. Навчання за цією Програмою проводиться щорічно в обсязі 15 навчальних годин. Програма складається з двох розділів.

Перший розділ Програми (9 годин) включає загальну тематику, яка відпрацьовується всіма формуваннями цивільного захисту.

Другий розділ Програми (6 годин) – спеціальна тематика, що відпрацьовується формуваннями з урахуванням їх призначення.

Конкретні теми, час на їх вивчення і метод проведення занять зі спеціалізованими службами та формуваннями визначаються керівниками підприємств, установ, організацій, з урахуванням специфіки суб'єктів господарювання та завдань, що ними вирішуються, але без скорочення загального часу, який відводиться на навчання.

1.3. У процесі вивчення Програми рекомендується:

ознайомлення із завданнями та особливостями організації заходів цивільного захисту на підприємстві, в установі, організації;

вивчення своїх особистих функціональних обов'язків у складі спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту;

ознайомлення з виробничими та технологічними особливостями свого об'єкта господарювання і характером можливих рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації наслідків стихійних лих, аварій, катастроф, терористичного акту;

набуття практичних вмінь щодо користування засобами індивідуального і колективного захисту, первинними засобами пожежогасіння і дій при проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації НС;

оволодіння навичками з надання першої допомоги потерпілим.

II. Орієнтовний обсяг засвоєних знань та вмінь за Програмою

2.1. У результаті проходження навчання за Програмою рекомендується знати:

основні принципи функціонування об'єктової системи цивільного захисту, порядок організації оповіщення про загрозу і виникнення надзвичайної ситуації;

можливі фактори ураження надзвичайних ситуацій техногенного, природного, воєнного характеру та терористичних проявів;

основні небезпечні виробничі фактори, техногенні та природні небезпеки, що ймовірні для місця розташування підприємства, установи та організації;

свої особисті функціональні обов'язки у складі спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту (ЦЗ);

правила використання і зберігання штатних технічних засобів, засобів індивідуального захисту;

штатні засоби зв'язку;

порядок проведення часткової, повної санітарної обробки, способи знезараження території, споруд, техніки, одягу, продовольства;

заходи безпеки при проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт;

прийоми надання домедичної допомоги постраждалим.

2.2. У результаті проходження навчання за Програмою рекомендується вміти:

запобігати створенню умов, що можуть привести до виникнення НС;

чітко діяти за сигналами оповіщення, практично виконувати заходи згідно з Планом реагування на НС.

виконувати заходи з ліквідації аварійних ситуацій на робочому місці, на виробничій ділянці особисто та в складі формування ЦЗ;

застосовувати закріплену штатну техніку, механізми, прилади та інше табельне майно, а також засоби захисту під час проведення рятувальних та інших невідкладних робіт;

діяти в складі формування ЦЗ об'єкта при рятуванні персоналу, ліквідації наслідків НС на території об'єкта, а також у взаємодії з іншими силами ЦЗ об'єкта;

користуватися засобами індивідуального та колективного захисту, табельним аварійно-рятувальним майном, надавати домедичну допомогу (самота взаємодопомогу) постраждалим, здійснювати заходи, що передбачені планом евакуації та укриття у захисній споруді;

виконувати правила особистої безпеки в процесі виконання завдань розвідки, пошуково-рятувальних та інших невідкладних робіт.

2.3. За підсумками навчання за Програмою рекомендується формування психологічної готовності до чітких та злагоджених дій в умовах стресового впливу уражаючих чинників НС згідно з обов'язками при приведенні формувань у готовність, проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт, набуття практичних навичок користування матеріальною частиною техніки, приладів і табельного майна спеціалізованих служб і формувань, засобами захисту.

III. Рекомендована тематика та розподіл навчального часу спеціальної підготовки працівників, які увійшли до складу спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту

№ тем	Найменування теми	Кількість годин	Вид заняття
1	2	3	4
Особовий склад спеціалізованих служб цивільного захисту			
1	Нормативно-правові засади створення спеціалізованих служб цивільного захисту підприємства, установи, організації та їх дій в умовах надзвичайних ситуацій	2	Лекція
2	Мета створення спеціалізованої служби об'єкта, її основні завдання, структура, сили та засоби	2	Практичне заняття
3	Матеріально-технічне та фінансове забезпечення роботи спеціалізованої служби	2	Практичне заняття
4	Призначення, основні функції штабу та інших структурних підрозділів спеціалізованої служби	2	Практичне заняття
5	Порядок роботи спеціалізованої служби та її підрозділів при плануванні заходів з ліквідації НС	2	Практичне заняття
6	Порядок роботи спеціалізованої служби при забезпеченні заходів з ліквідації НС	3-4	Практичне заняття
7	Робота спеціалізованої служби під час евакуації	2	Практичне заняття

Зміст

тем для об'єктових спеціалізованих служб цивільного захисту

Тема 1. Нормативно-правові засади створення спеціалізованих служб цивільного захисту підприємства, установи, організації та їх дій в умовах надзвичайних ситуацій.

Законодавчі та інші нормативно-правові акти з питань порядку створення та організації дій спеціалізованих служб підприємства, установи, організації (Кодекс цивільного захисту України, постанови Кабінету Міністрів України, накази ДСНС України та інших центральних органів виконавчої влади, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань цивільного захисту). Види спеціалізованих служб цивільного захисту.

Тема 2. Мета створення спеціалізованої служби об'єкта, її основні завдання, структура, сили та засоби

Мета створення спеціалізованої служби. Місце спеціалізованої служби об'єкта в структурі відповідної ланки єдиної державної системи цивільного захисту. Основні завдання служби у різних режимах її діяльності (у режимі

повсякденного функціонування, підвищеної готовності, надзвичайної ситуації, надзвичайного стану). Структура, сили та засоби спеціалізованої служби, порядок їх формування. Функціональні обов'язки особового складу служби.

Тема 3. Матеріально-технічне та фінансове забезпечення роботи спеціалізованої служби.

Призначення, основні характеристики та можливості штатної техніки, приладів і табельного майна спеціалізованої служби об'єкта. Порядок приведення техніки та обладнання служби у готовність до застосування. Фінансове забезпечення діяльності служби. Порядок визначення (проведення розрахунків) необхідної кількості запасів матеріальних засобів для проведення першочергових робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та життєзабезпечення персоналу об'єкта.

Тема 4. Призначення, основні функції штабу та інших структурних підрозділів спеціалізованої служби.

Призначення, основні функції та організація роботи груп збору, узагальнення інформації, оперативного планування, забезпечення матеріалами, обладнанням і зберігання матеріальних цінностей, евакуація робітників, службовців служби та їх сімей тощо в різних режимах діяльності спеціалізованої служби.

Тема 5. Порядок роботи спеціалізованої служби та її підрозділів при плануванні заходів з ліквідації НС.

Документи з організації роботи спеціалізованої служби. Документи організаційного характеру (наказ про створення служби, штатно-посадовий список, схеми зв'язку й оповіщення, функціональні обов'язки, розклад занять, журнали обліку занять з особовим складом тощо). Номенклатура плануючих, облікових та звітних документів служби, загальний порядок їх розроблення та ведення. Зміст плану забезпечення заходів ЦЗ об'єкта силами служби, приведення служби у готовність, інших плануючих документів та їх відповідність Плану реагування на НС об'єкта.

Тема 6. Порядок роботи спеціалізованої служби при забезпеченні заходів з ліквідації НС.

Організація й управління діями служби у разі виникнення НС. Керівництво структурними підрозділами та позаштатними формуваннями служби під час ліквідації НС. Порядок роботи служби при зборі даних про обстановку, аналізі і оцінці обстановки, підготовці висновків і пропозицій до рішення про організацію роботи служби, прийнятті (уточненні) рішення і доведенні завдань до виконавців, забезпеченні дій сил і засобів. Організація та здійснення взаємодії служби з іншими структурами у різних видах надзвичайних ситуацій, режимах діяльності об'єктової ланки єдиної державної системи цивільного захисту та етапах проведення аварійно-рятувальних робіт у зонах надзвичайних ситуацій.

Тема 7. Робота спеціалізованої служби під час евакуації.

Контроль стану оповіщення, збору персоналу, готовності транспортних засобів до перевезень та формування колон. Дії персоналу служби у пунктах

евакуації і районах розміщення. Здійснення усіх видів забезпечення евакуації.

№ тем	Найменування теми	Кількість годин	Вид заняття
Особовий склад формувань цивільного захисту			
1. Загальна тематика			
1.1.	Характеристика небезпечних техногенних факторів, притаманних сфері діяльності підприємства, установи, організації, та найближчих потенційно небезпечних об'єктів	1	Лекція
1.2.	Призначення та організаційна структура позаштатного формування ЦЗ, функціональні обов'язки особового складу та його дії за планом приведення формування в готовність до виконання завдань за призначенням	2	Практичне заняття
1.3.	Організація захисту особового складу формування під час виконання рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу	1	Практичне заняття
1.4.	Організація санітарної обробки особового складу формувань, спеціальної обробки техніки і майна при зараженні радіоактивними, отруйними речовинами та бактеріальними засобами	1	Практичне заняття
1.5.	Прийоми надання само- та взаємодопомоги при пораненнях, опіках, кровотечах, переломах під час проведення рятувальних та інших невідкладних робіт. Перша медична та долікарська допомога при гострих отруєннях небезпечними хімічними речовинами	1	Практичне заняття
1.6.	Заходи безпеки при проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації наслідків стихійного лиха, аварій, катастроф та проявів терористичних актів	1	Практичне заняття
1.7.	Взаємодія особового складу формувань при проведенні робіт у районах надзвичайних ситуацій	1	Практичне заняття
1.8.	Дії формувань при загрозі та ліквідації наслідків терористичних актів	1	Практичне заняття

Зміст тем загальної тематики

Тема 1.1. Характеристика небезпечних техногенних факторів, притаманних сфері діяльності підприємства, установи, організації, та найближчих потенційно небезпечних об'єктів.

Небезпечні чинники виробничих аварій, їх вплив на екологічну безпеку

та безпеку життя і здоров'я людей. Характеристика небезпечних техногенних факторів об'єкта. Загальна характеристика сусідніх об'єктів підвищеної небезпеки, у зоні техногенних факторів яких може опинитися свій об'єкт. Можливі фактори надзвичайних ситуацій природного характеру цього регіону. Обстановка, яка може скластися на території об'єкта внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру.

Тема 1.2. Призначення та організаційна структура позаштатного формування ЦЗ, функціональні обов'язки особового складу та його дії за планом приведення формування в готовність до виконання завдань за призначенням.

Призначення формування, його роль та місце в системі виконання заходів з ліквідації надзвичайних ситуацій різних факторів походження. Організаційна структура формування, техніка, засоби озброєння, обладнання і майно. Поняття про готовність формування, порядок приведення формування у готовність. Функціональні обов'язки особового складу та його дії при приведенні формування у готовність до виконання завдань за призначенням. Оповіщення, місце та час збору особового складу. Порядок отримання табельного майна, підгонка засобів індивідуального захисту. Порядок виходу і строк прибуття у визначений район. Заходи, які проводяться з метою підвищення готовності формування. Практичне приведення формування у готовність.

Тема 1.3. Організація захисту особового складу формування під час виконання рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу.

Обов'язки командира (начальника) формування щодо забезпечення виконання заходів із захисту особового складу формування. Ведення розвідки, використання колективних та індивідуальних засобів захисту, засобів зв'язку та оповіщення. Дозиметричний, хімічний та бактеріологічний контроль. Протиепідемічні, санітарно-гігієнічні та спеціальні профілактичні заходи. Забезпечення безпеки і захисту формування під час дії у зонах руйнувань, завалів, пожеж, зараження і катастрофічного затоплення.

Страхування осіб, які залучаються до виконання заходів з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій мирного і воєнного часу.

Тема 1.4. Організація санітарної обробки особового складу формувань, спеціальної обробки техніки і майна при зараженні радіоактивними, отруйними речовинами та бактеріальними засобами.

Дії особового складу формування при проведенні часткової дезактивації, дегазації та дезінфекції техніки, приладів, засобів захисту, одягу, взуття. Послідовність проведення часткової санітарної обробки людей при зараженні радіоактивними, отруйними, небезпечними хімічними речовинами та бактеріальними засобами. Проведення повної санітарної обробки. Застосування табельних і підручних засобів.

Тема 1.5. Прийоми надання само- та взаємодопомоги при пораненнях, опіках, кровотечах, переломах під час проведення рятувальних та інших невідкладних робіт. Перша медична та долікарська допомога при гострих отруєннях небезпечними хімічними речовинами.

Прийоми і способи зупинення кровотечі, накладання пов'язок на поранені і обпечені ділянки тіла. Основні правила надання домедичної допомоги при переломах, вивихах і забитих місцях. Надання домедичної допомоги при опіках (термічних і хімічних). Надання домедичної допомоги при шоку, непритомності, ураженні електричним струмом, обмороженні. Домедична допомога при отруєннях і ураженнях отруйними речовинами. Особливості надання допомоги при рятуванні людей з-під завалів.

Тема 1.6. Заходи безпеки при проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації наслідків стихійного лиха, аварій, катастроф та проявів терористичних актів.

Необхідні заходи безпеки при проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт на місцевості, зараженій радіоактивними речовинами, при роботі поблизу будинків і споруд, які загрожують обвалом, у задимлених і загазованих приміщеннях, на електричних мережах, при гасінні нафтопродуктів, при організації робіт у зонах катастрофічного затоплення, в умовах поганої видимості, вночі та взимку.

Тема 1.7. Взаємодія особового складу формувань при проведенні робіт у районах надзвичайних ситуацій.

Організація взаємодії та зв'язку. Порядок встановлення та підтримки взаємодії в районах надзвичайних ситуацій. Взаємодія формування при проведенні інженерних, аварійно-відновлювальних, протипожежних, рятувальних та інших видів робіт. Участь формувань у заходах життєзабезпечення населення, спрямованих на задоволення мінімуму життєвих потреб громадян, які потерпіли від наслідків надзвичайних ситуацій.

Тема 1.8. Дії формувань при загрозі та ліквідації наслідків терористичних актів.

Суб'єкти терористичних дій. Засоби, які можуть бути використані для проведення терористичних актів. Об'єкти впливу. Види терористичних актів. Особливості дій особового складу формувань при загрозі терористичних актів та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, які виникають внаслідок їх здійснення. Підготовка та проведення спеціальних заходів щодо виявлення та ідентифікації небезпечних речовин, найбільш імовірних у разі терористичних актів. Спеціальні заходи щодо виявлення та знешкодження засобів здійснення технологічних терористичних актів. Організація та проведення особовим складом формувань робіт в умовах можливого застосування терористами вибухових пристроїв.

№ тем	Найменування теми	Кількість годин	Вид заняття
2. Спеціальна тематика формувань з урахуванням їх призначення			
2.1. Для рятувальних формувань			
2.1.1.	Розшук та визволення потерпілих з-під завалів будівель, зсувів, снігових лавин. Прийоми та способи рятування людей на верхніх поверхах зруйнованих або палаючих будівель	2	Практичне заняття

№ тем	Найменування теми	Кількість годин	Вид заняття
2.1.2.	Завалення нестійких конструкцій споруд та їх підсилення. Дії особового складу формування з рятування людей із завалених захисних споруд	1	Практичне заняття
2.1.3.	Евакуація людей та майна із зон затоплення (підтоплення), осередків пожеж та територій, забруднених радіоактивними і небезпечними хімічними речовинами	2	Практичне заняття
2.1.4.	Способи транспортування потерпілих. Розміщення потерпілих на транспортних засобах	1	Практичне заняття
2.2. Для формувань механізації робіт			
2.2.1.	Підготовка машин та механізмів до дій в осередках ураження, районах аварій та катастроф	2	Практичне заняття
2.2.2.	Прокладення колонних шляхів. Ремонт доріг та дорожніх споруд. Розчистка доріг від завалів	1	Практичне заняття
2.2.3.	Зведення насипів, дамб, водовідвідних каналів. Ліквідація підтоплень будівель та споруд	1	Практичне заняття
2.2.4.	Усунення аварій та пошкоджень захисних споруд. Дії формування при будівництві укриттів для людей і техніки	1	Практичне заняття
2.2.5.	Види, масштаб і характер пожеж. Гасіння масових, суцільних та лісових пожеж. Влаштування протипожежних бар'єрів, насипів, просік	1	Практичне заняття
2.3. Для аварійно-відновлювальних формувань			
2.3.1.	Ймовірний характер руйнувань і пошкоджень на комунально-енергетичних мережах та технологічних лініях	2	Практичне заняття
2.3.2.	Аварійно-відновлювальні роботи на мережах водо-, теплопостачання та каналізації	1	Практичне заняття
2.3.3.	Аварійно-відновлювальні роботи на мережах газозабезпечення	1	Практичне заняття
2.3.4.	Аварійно-відновлювальні роботи на системах енергопостачання	1	Практичне заняття
2.3.5.	Дії формування при ліквідації витоків та нейтралізації небезпечних хімічних речовин	1	Практичне заняття

Зміст тем

Тема 2.1.1. Розшук та визволення потерпілих з-під завалів будівель, зсувів, снігових лавин. Прийоми та способи рятування людей на верхніх поверхах зруйнованих або палаючих будівель.

Розвідка завалів, пошкоджених і палаючих будівель. Визначення місць знаходження людей. Способи та порядок рятування людей, які знаходяться у завалах будівель, зсувів, снігових лавин (будівництво галерей, проходів, тунелів, розтаскування конструкцій будівель, використання домкратів, засобів малої механізації тощо). Способи і порядок рятування людей, які знаходяться на верхніх поверхах зруйнованих або палаючих будівель. Обладнання, яке необхідне для проведення робіт при рятуванні людей, та порядок його використання. Способи транспортування потерпілих. Заходи безпеки.

Тема 2.1.2. Завалення нестійких конструкцій споруд та їх підсилення. Дії особового складу формування з рятування людей із завалених захисних споруд.

Визначення стану нестійких конструкцій споруд, прийоми їх завалення або підсилення. Розвідка заваленої захисної споруди. Визначення найбільш доступного місця розкриття та подачі свіжого повітря у захисну споруду, встановлення зв'язку з людьми, які знаходяться в споруді. Механізми та інструменти, які застосовуються при проведенні робіт. Виведення людей та винесення постраждалих із захисної споруди. Особливості рятування людей, які знаходяться у загазованих, затоплених водою і нечистотами приміщеннях. Способи перенесення постраждалих на ношах і підручних засобах до місць навантаження їх на транспорт.

Тема 2.1.3. Евакуація людей та майна із зон затоплення (підтоплення), осередків пожеж та територій, забруднених радіоактивними і небезпечними хімічними речовинами.

Планування евакуації та всіх видів її забезпечення. Функціональні обов'язки особового складу евакуаційних органів. Порядок визначення евакуаційних пунктів, районів (пунктів) розміщення. Визначення маршрутів евакуації та видів транспортних засобів. Особливості евакуації людей та майна із зон затоплення (підтоплення), осередків пожеж та територій, забруднених радіоактивними і небезпечними хімічними речовинами (далі - НХР).

Тема 2.1.4. Способи транспортування потерпілих. Розміщення потерпілих на транспортних засобах.

Способи транспортування потерпілих. Планування та підготовка транспортних засобів для перевезення евакуйованого населення. Оснащення транспортних засобів спеціальним обладнанням для вивезення поранених, уражених та хворих. Порядок розміщення потерпілих на транспортних засобах.

Тема 2.2.1. Підготовка машин та механізмів до дій в осередках ураження, районах аварій та катастроф.

Перевірка технічного стану машин до дій у вогнищах ураження, аварій та катастроф, особливості проведення робіт. Періодичність обслуговування техніки і машин при проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт.

Тема 2.2.2. Прокладення колонних шляхів. Ремонт доріг та дорожніх споруд. Розчистка доріг від завалів.

Визначення місць пророблення проїздів (проходів) у завалах. Способи влаштування проїздів (проходів) у завалах (розчистка завалу, верхом завалу).

Влаштування магістральних і бокових проїздів з одностороннім та двостороннім рухом. Обладнання маршрутів для виведення людей із завалених захисних споруд до місць посадки на транспорт. Обладнання маршрутів для винесення уражених. Основні види спільних робіт рятувальників і підрозділів інженерних машин із пророблення проходів у завалах. Особливості проведення робіт в умовах зараження місцевості радіоактивними, отруйними, небезпечними хімічними речовинами. Заходи безпеки при проведенні робіт.

Тема 2.2.3. Зведення насипів, дамб, водовідвідних каналів. Ліквідація підтоплень будівель та споруд.

Порядок визначення зони можливого затоплення при прориві греблі гідротехнічних споруд, повені. Вихідні дані для розрахунку можливого масштабу аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт при ліквідації наслідків прориву греблі гідротехнічної споруди, повені. Порядок проведення робіт при зведенні насипів, дамб, водовідвідних каналів. Порядок огляду будівель та споруд, які були підтоплені, на предмет можливості їх використання для проживання та експлуатації. Заходи безпеки при огляді будівель, споруд та проведенні в них аварійно-відновних робіт.

Тема 2.2.4. Усунення аварій та пошкоджень захисних споруд. Дії формування при будівництві укриттів для людей і техніки.

Перевірка стану конструкцій, що обгороджують, захисно-герметичних дверей (воріт), ставнів, гермоклапанів і клапанів надлишкового тиску. Виконання робіт при порушенні подачі чистого повітря, відновленні герметичності конструкцій, що обгороджують, усуненні загрози затоплення, припиненні подачі електроенергії, порушенні роботи системи подачі повітря.

Класифікація укриттів для людей і техніки, їх особливості. Техніка, яка може застосовуватись при спорудженні укриттів для людей і техніки. Будівельні матеріали, інструменти. Особливості проведення робіт в умовах надзвичайних ситуацій різного походження. Заходи безпеки.

Тема 2.2.5. Види, масштаб і характер пожеж. Гасіння масових, суцільних та лісових пожеж. Влаштування протипожежних бар'єрів, насипів, просік.

Порядок визначення виду, масштабу і характеру пожежі. Оцінка пожежної обстановки при різних видах пожеж. Дії особового складу формування при гасінні масових, суцільних та лісових пожеж. Влаштування протипожежних бар'єрів, насипів, просік. Особливості гасіння пожеж при вибухах паливно-повітряних і газоповітряних середовищ. Заходи безпеки.

Тема 2.3.1. Ймовірний характер руйнувань і пошкоджень на комунально-енергетичних мережах та технологічних лініях.

Характер і масштаб впливу уражаючих факторів стихійних лих, аварій та катастроф на комунально-енергетичні та технологічні мережі. Можливий характер руйнувань та пошкоджень. Зміст плану об'єкта з відображенням усіх мереж, місць прокладення відновлюваних мереж, напрямків руху від насосних станцій води, газу, пари, технологічних продуктів тощо. Організація та проведення розвідки аварійно-відновлюваних робіт на комунально-енергетичних мережах об'єкта для визначення місць і масштабу їх руйнувань та пошкоджень.

Тема 2.3.2. Аварійно-відновлювальні роботи на мережах водо-, теплопостачання та каналізації.

Заходи із захисту води і джерел водопостачання. Відшукування колодязів і камер, відриття завалів над ними і відключення вводів до будинків і споруд або пошкоджених ділянок мереж для попередження затоплення підвальних приміщень, які використовуються для розміщення енергетичного і технологічного обладнання. Відключення пошкоджених теплотрас, відвід гарячої води, конденсату, пари у безпечні місця. Прийоми перекриття трубопроводів. Відкачування води з підвальних приміщень. Відновлювальні роботи на пошкоджених мережах. Влаштування тимчасових обхідних трубопроводів. Характер можливих руйнувань і ушкоджень систем каналізації. Види і способи аварійних робіт на мережах каналізації та відведення стічних вод. Заходи безпеки.

Тема 2.3.3. Аварійно-відновлювальні роботи на мережах газозабезпечення.

Система газозабезпечення об'єкта. Характер можливих руйнувань і ушкоджень на системах газозабезпечення. Види і способи аварійних робіт. Способи виявлення місць аварій на системах газозабезпечення. Способи екстреного усунення аварій на газових мережах. Основні способи тимчасового відновлення пошкоджених ділянок газопроводів.

Тема 2.3.4. Аварійно-відновлювальні роботи на системах енергопостачання.

Система електрозабезпечення об'єкта. Склад мереж і споруд електрозабезпечення першої категорії. Електричні споруди і мережі спільного користування другої категорії. Характер можливих руйнувань і ушкоджень на системах електрозабезпечення. Види і способи аварійних робіт на системах електрозабезпечення. Основні способи екстреного усунення аварій. Подача електроенергії в окремі райони і ділянки осередку ураження. Основні способи тимчасових аварійно-відновлювальних робіт.

Тема 2.3.5. Дії формування при ліквідації витоків та нейтралізації небезпечних хімічних речовин.

Характеристика комунікацій об'єкта, який має НХР. Можливий характер руйнувань. Способи захисту від НХР. Порядок відключення пошкоджених ділянок і аварійного зливу НХР. Ремонт пошкоджених ділянок. Техніка безпеки при проведенні робіт.

№ тем	Найменування теми	Кількість годин	Вид заняття
2.4. Для формувань розвідки, радіаційного та хімічного захисту			
2.4.1.	Організація радіаційного і хімічного контролю. Прилади радіаційної та хімічної розвідки	1	Практичне заняття
2.4.2.	Організація радіаційного і хімічного спостереження. Мережа спостереження та лабораторного контролю	1	Практичне заняття
2.4.3.	Дії формувань при веденні розвідки маршрутів	1	Практичне

№ тем	Найменування теми	Кількість годин	Вид заняття
	висування і району (об'єкта) аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт		заняття
2.4.4.	Спеціальна обробка на об'єкті господарської діяльності. Її сутність і зміст	1	Практичне заняття
2.4.5.	Санітарна обробка людей	1	Практичне заняття
2.4.6.	Пункти видачі засобів захисту. Склад, порядок роботи, обладнання пунктів видачі. Порядок підготовки і видачі засобів захисту	1	Практичне заняття
2.5. Для формувань забезпечення та обслуговування			
2.5.1.	Розгортання та дії мобільного пункту харчування	1	Практичне заняття
2.5.2.	Розгортання та дії мобільного пункту продовольчого забезпечення	1	Практичне заняття
2.5.3.	Розгортання та дії мобільного пункту матеріально-технічного забезпечення	2	Практичне заняття
2.5.4.	Ланка з підвезення води. Комплектування та підготовка техніки. Організація роздачі питної води населенню	1	Практичне заняття
2.5.5.	Розгортання та дії мобільної автозаправної станції	1	Практичне заняття
2.6. Для формувань захисту рослин і тварин			
2.6.1.	Ветеринарна обробка тварин	1	Практичне заняття
2.6.2.	Знезараження продуктів тваринництва, рослинництва, води та фуражу	2	Практичне заняття
2.6.3.	Надання лікувальної та * профілактичної допомоги тваринам	1	Практичне заняття
2.6.4.	Проведення заходів із захисту сільськогосподарських рослин	2	Практичне заняття
2.7. Для протипожежних формувань			
2.7.1.	Пожежно-технічне спорядження. Вогнегасні речовини та сфера їх застосування	1	Практичне заняття
2.7.2.	Локалізація та гасіння лісових, торф'яних та степових пожеж	2	Практичне заняття
2.7.3.	Протипожежні профілактичні заходи на об'єкті	1	Практичне заняття
2.7.4.	Способи та прийоми гасіння пожежі на об'єкті господарювання. Прийоми рятування людей з палаючих будівель і споруд	2	Практичне заняття
2.8. Для формувань охорони громадського порядку			
2.8.1.	Правова основа введення режиму надзвичайного стану	1	Практичне заняття

№ тем	Найменування теми	Кількість годин	Вид заняття
2.8.2.	Дії формувань при проведенні евакуації населення	2	Практичне заняття
2.8.3.	Забезпечення публічного (громадського) порядку, попередження та припинення випадків мародерства, розкрадання матеріальних цінностей і майна при ліквідації наслідків стихійного лиха, аварій та катастроф.	2	Практичне заняття
2.8.4.	Психологія натовпу. Попередження паніки серед населення.	1	Практичне заняття
2.9. Для автомобільних формувань			
2.9.1.	Планування та організація автотранспортного забезпечення при перевезенні населення і вантажів	1	Практичне заняття
2.9.2.	Обладнання автотранспорту для перевезення уражених і постраждалих внаслідок стихійного лиха, аварій та катастроф	1	Практичне заняття
2.9.3.	Здійснення перевезення населення	2	Практичне заняття
2.9.4.	Здійснення перевезення вантажів, обладнання	2	Практичне заняття
2.10. Для формувань зв'язку			
2.10.1	Засоби зв'язку, які є на оснащенні формування	2	Практичне заняття
2.10.2	Організація та забезпечення сталого зв'язку в районах стихійного лиха, аварій та катастроф	2	Практичне заняття
2.10.3	Порядок розгортання та експлуатації засобів зв'язку в різних умовах надзвичайних ситуацій	2	Практичне заняття
2.11. Для формувань евакуації			
2.11.1.	Порядок проведення заходів з евакуації	2	Практичне заняття
2.11.2.	Евакуація людей з районів стихійного лиха, аварій та катастроф	2	Практичне заняття
2.11.3.	Евакуація людей і вантажів, матеріальних цінностей та обладнання при загрозі та в умовах стихійного лиха, аварії чи катастрофи	2	Практичне заняття
2.12. Для медичних формувань			
2.12.1.	Медична допомога постраждалим при надзвичайних ситуаціях. Медичні засоби захисту	2	Практичне заняття
2.12.2.	Організація роботи медичного формування при виконанні завдань за призначенням	2	Практичне заняття
2.12.3.	Дії особового складу формування при наданні першої медичної допомоги людям, які постраждали внаслідок надзвичайної ситуації	2	Практичне заняття
2.13. Для формувань обслуговування сховищ			
2.13.1.	Захисні споруди, особливості їх	2	Практичне

№ тем	Найменування теми	Кількість годин	Вид заняття
	будівництва, обладнання, утримання та правила експлуатації		заняття
2.13.2.	Дії особового складу формування під час підготовки захисної споруди до використання за призначенням	2	Практичне заняття
2.13.3.	Дії особового складу формування під час прийому та під час перебування у захисній споруді людей, які укриваються, а також після виведення людей	2	Практичне заняття

Зміст тем

Тема 2.4.1. Організація радіаційного і хімічного контролю. Прилади радіаційної та хімічної розвідки.

Види радіаційного і хімічного контролю. Принципи організації і методи проведення радіаційного і хімічного контролю. Проведення радіаційного і хімічного контролю. Допустимі дози опромінення. Порядок обліку отриманих доз, оцінка працездатності.

Організація дозиметричного контролю у формуваннях: груповий та індивідуальний контроль. Порядок видачі індивідуальних дозиметрів і зняття показань. Ведення журналу обліку доз опромінення особового складу. Представлення (донесення) інформації про дози опромінення особового складу.

Прилади радіаційної, хімічної розвідки та дозиметричного контролю, їх призначення, загальна побудова і порядок роботи з ними.

Тема 2.4.2. Організація радіаційного і хімічного спостереження. Мережа спостереження та лабораторного контролю.

Система збору, обробки та аналізу інформації. Організація радіаційного і хімічного спостереження в різних режимах діяльності. Організація спостереження на об'єктах, які мають диспетчерську службу в режимі цілодобового чергування. Організація спостереження постами радіаційного та хімічного спостереження. Організація збору й обробки інформації.

Тема 2.4.3. Дії формувань при веденні розвідки маршрутів висування і району (об'єкта) аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Дії особового складу розвідувальної ланки при веденні розвідки маршруту висування: визначення стану доріг і мостів, прохідності маршрутів, визначення та позначення меж зараження, виставлення знаків огороження, пошук обходів заражених ділянок, порядок їх позначення. Визначення обсягів і характеру руйнувань, затоплень, пожеж і напрямків їх розповсюдження. Складання схеми маршруту висування. Відшукування входів та аварійних виходів захисних споруд.

Оцінка радіаційної, хімічної, пожежної, інженерної та медичної обстановки на об'єкті господарської діяльності.

Тема 2.4.4. Спеціальна обробка на об'єкті господарської діяльності.

Її сутність і зміст.

Сутність і зміст спеціальної обробки, її складові частини. Визначення ступенів зараження транспортних засобів, будівель і споруд, внутрішніх приміщень та робочих місць, ділянок місцевості, води, продовольства та харчової сировини. Знезараження різних поверхонь від радіоактивних, хімічних речовин, бактеріальних засобів. Види знезараження та їх зміст. Сили і засоби знезараження, техніка, речовини і розчини, які застосовуються при знезараженні, та порядок їх приготування. Проведення дезактивації. Дегазація (часткова, повна) та способи її проведення. Види і способи дезінфекції. Порядок проведення знезараження на об'єкті господарської діяльності та у формуванні. Особливості обробки при комплексному зараженні. Контроль повноти знезараження. Заходи безпеки при проведенні знезараження.

Тема 2.4.5. Санітарна обробка людей.

Санітарна (часткова, повна) обробка персоналу об'єкта господарської діяльності та особового складу формувань при зараженні радіоактивними, хімічними речовинами, НХР та бактеріальними засобами. Порядок проведення часткової санітарної обробки. Порядок проведення повної санітарної обробки на попередньо обладнаних стаціонарних обмивальних пунктах (СОП), куполах, душових павільйонах, санітарних пропускниках або на спеціально розгорнутих для цієї цілі площадках з використанням пересувних засобів типу ДДА-53 і ДДП. Розгортання пункту санітарної обробки в польових умовах. Особливості та послідовність проведення санітарної обробки при комплексному зараженні отруйними, радіоактивними речовинами та бактеріальними засобами.

Тема 2.4.6. Пункти видачі засобів захисту. Склад, порядок роботи, обладнання пунктів видачі. Порядок підготовки і видачі засобів захисту.

Склад, оснащення пунктів видачі засобів індивідуального захисту (далі - ЗІЗ), порядок їх роботи. Реєстрація людей, які прибули на пункт видачі ЗІЗ. Визначення розмірів різних видів протигазів. Порядок видачі протигазів. Збирання протигазів та перевірка їх на герметичність. Заміна несправних ЗІЗ. Навчання правил користування протигазом. Заходи безпеки.

Тема 2.5.1. Розгортання та дії мобільного пункту харчування.

Норми фізіологічних потреб у харчових речовинах та енергії для різних груп населення. Норми забезпечення продуктами харчування постраждалого у надзвичайних ситуаціях населення. База створення і порядок розгортання мобільного пункту харчування у польових умовах, його технічні можливості, обсяг везимого запасу продовольства. Приготування і роздача їжі в умовах радіоактивного, хімічного і бактеріального зараження. Організація, у разі необхідності, контролю забруднення (зараження) продуктів харчування, продовольства і харчової сировини. Знезараження кухонного обладнання, інвентарю та місць зберігання продуктів харчування.

Тема 2.5.2. Розгортання та дії мобільного пункту продовольчого забезпечення.

База створення, технічні можливості та порядок розгортання мобільного пункту продовольчого забезпечення в польових умовах. Підготовка транспорту для перевезення продуктів харчування. Порядок забезпечення формування

сухим пайком. Допустимі норми зараження продуктів харчування. Порядок роботи пункту в умовах зараження місцевості радіоактивними, хімічними речовинами, НХР та бактеріальними засобами. Знезараження складських приміщень, транспорту й обладнання.

Тема 2.5.3. Розгортання та дії мобільного пункту матеріально-технічного забезпечення.

База створення, технічні можливості та порядок розгортання мобільного пункту матеріально-технічного забезпечення в польових умовах. Порядок заміни білизни, взуття та одягу на санітарно-обмивальних пунктах і в підрозділах медичного забезпечення. Заміна білизни, взуття та одягу в умовах зараження радіоактивними, хімічними речовинами, НХР та бактеріальними засобами. Заходи безпеки при роботі із зараженими білизною, взуттям та одягом.

Тема 2.5.4. Ланка з підвезення води. Комплектування та підготовка техніки. Організація роздачі питної води населенню.

Визначення необхідної кількості води для побутових потреб у районі лиха. Уточнення стану і можливості використання уцілілих і частково пошкоджених систем побутового водопостачання та автономних водозаборів, водоочисних споруд і установок. Обладнання пункту водозабору, очищення і роздачі води у пересувну тару. Використання простіших засобів видобування і очистки води. Організація підвезення необхідної кількості води наливним транспортом і у розфасовці.

Тема 2.5.5. Розгортання та дії мобільної автозаправної станції.

Визначення обсягу постачання паливно-мастильних матеріалів. Техніка і обладнання мобільної автозаправної станції, їх можливості. Вибір місця розгортання мобільної автозаправної станції, порядок його проведення. Порядок заправки транспортних засобів, що залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації. Організація охорони пункту, заходи безпеки.

Тема 2.6.1. Ветеринарна обробка тварин.

Обладнання майданчика для ветеринарної обробки тварин і сортування їх за ступенем зараженості. Засоби ветеринарної обробки і правила роботи з ними.

Тема 2.6.2. Знезараження продуктів тваринництва, рослинництва, води та фуражу.

Видалення радіоактивних речовин шляхом зняття верхнього забрудненого шару фуражу. Дезактивація соковитих кормів. Дезактивація води. Переробка сільськогосподарської продукції, зараженої радіоактивними речовинами. Дегазація продовольства і фуражу провітрюванням, термічним, хімічним і механічним способами. Дегазація води.

Дезінфекція продовольства і фуражу хімічним способом. Приготування дезінфікуючих розчинів. Дезінфекція води.

Тема 2.6.3. Надання лікувальної та профілактичної допомоги тваринам.

Профілактика уражень. Вакцинація і запобіжні щеплення тварин. Нанесення на поверхні тіла тварин спеціальних розчинів та емульсій-інсектицидів. Знешкодження комах і кліщів на пасовищах і місцях перегонів тварин. Знешкодження гризунів.

Лікування тварин, уражених променевою хворобою, при ураженні шлунково-кишкового тракту радіонуклідами, отруйними речовинами.

Тема 2.6.4. Проведення заходів із захисту сільськогосподарських рослин.

Дії формування із проведення агрохімічних заходів. Боротьба з хворобами і шкідниками сільськогосподарських культур. Порядок застосування інсектицидів та фунгіцидів. Застосування аерозолів для знезараження зерносховищ, теплиць, полів. Створення запасів отрутохімікатів і підготовка технічних засобів для їх застосування. Дії формування при ураженні рослин гербіцидами. Дії формування при ураженні рослин біологічними засобами. Дії формування при зараженні ґрунту і ураженні рослин радіонуклідами. Заходи безпеки при проведенні робіт.

Тема 2.7.1. Пожежно-технічне спорядження. Вогнегасні речовини та сфера їх застосування.

Матеріально-технічне забезпечення протипожежного формування технікою та спорядженням. Основні, спеціальні та допоміжні пожежні автомобілі. Основні пожежні машини: пожежні автоцистерни, насосно-рукавні автомобілі, пожежні насосні станції тощо. Спеціальні пожежні машини: автодрабини, колінчасті автопідйомники, автопінопідйомники, пожежні газодимозахисні автомобілі, автомобілі зв'язку тощо. Допоміжні пожежні машини: пересувні авторемонтні майстерні та інші. Немеханізований інструмент, який є на оснащенні формування, його можливості та порядок застосування.

Засоби, які застосовуються при гасінні пожежі: засоби охолодження, ізолювання, розбавлення, хімічного гальмування реакції горіння, їх характеристики та сфери застосування.

Тема 2.7.2. Локалізація та гасіння лісових, торф'яних та степових пожеж.

Організація гасіння пожеж. Прийоми і способи локалізації та гасіння лісових, торф'яних і степових пожеж (гілками дерев, закиданням ґрунту, використанням трактора з плугом, спорудженням загороджувальних і мінералізованих стрічок (каналів, траншей)), подання на частину вогнища пожежі вогнегасних засобів. Практична робота на лісопожежній техніці, яка є на оснащенні формування. Особливості боротьби з пожежами в ускладнених умовах (у спеку, при сильному вітрі, вночі тощо). Заходи безпеки при гасінні лісових пожеж.

Тема 2.7.3. Протипожежні профілактичні заходи на об'єкті.

Зміст пожежно-профілактичних та інженерно-технічних заходів, які здійснюються на об'єкті, обсяг і порядок їх проведення. Практичне виконання пожежно-профілактичних заходів. Підготовка персоналу об'єкта господарювання до роботи з попередження можливих пожеж.

Тема 2.7.4. Способи та прийоми гасіння пожежі на об'єкті господарювання. Прийоми рятування людей з палаючих будівель і споруд.

Вихідні дані для розрахунку сил і засобів для гасіння пожеж на різних об'єктах. Прийоми гасіння пожеж на поверхах, у підвалах, будинках підвищеної поверховості, на відкритих технологічних установках, які пов'язані з переробкою вуглеводневих газів, нафти і нафтопродуктів, нафти і

нафтопродуктів у резервуарах, газових і нафтових фонтанів при проривах продуктопроводів тощо.

Обладнання для евакуації людей, у тому числі хворих, поранених, з палаючих поверхів, підвалів, завалів тощо. Прийоми евакуації.

Тема 2.8.1. Правова основа введення режиму надзвичайного стану.

Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану». Умови і порядок введення та скасування дії режиму надзвичайного стану. Особливості організації повсякденного життя в умовах оголошення надзвичайного стану. Зміст заходів правового режиму надзвичайного стану. Додаткові заходи режиму надзвичайного стану у зв'язку із надзвичайними ситуаціями техногенного або природного характеру. Гарантії прав і свобод громадян та прав і законних інтересів юридичних осіб в умовах надзвичайного стану. Відповідальність за порушення вимог або невиконання заходів правового режиму надзвичайного стану.

Тема 2.8.2. Дії формувань при проведенні евакуації населення.

Дії нарядів формування охорони громадського порядку із забезпечення порядку та припинення паніки на збірних і приймальних пунктах евакуації, у місцях посадки на транспорт. Забезпечення порядку на маршрутах евакуації, у пунктах висадки і в районах (пунктах) розміщення евакуйованого населення.

Тема 2.8.3. Забезпечення публічного (громадського) порядку, попередження та припинення випадків мародерства, розкрадання матеріальних цінностей і майна при ліквідації наслідків стихійного лиха, аварій та катастроф.

Розміщення постів охорони. Дії особового складу щодо припинення крадіжок матеріальних цінностей та майна громадян і підприємств при оточенні місця аварії, зони катастрофи та зон стихійного лиха. Забезпечення режиму допуску людей і транспорту до місць проведення рятувальних та інших невідкладних робіт. Психологічна підготовка особового складу невоєнізованого формування до дій в умовах надзвичайної ситуації.

Тема 2.8.4. Психологія натовпу. Попередження паніки серед населення.

Поняття психології натовпу. Паніка. Співвідношення паніки і розміру небезпеки, що загрожує. Причини виникнення паніки та особливості її проявлення. Види паніки за масштабом, за обсягом, за тривалістю, за інструктивними наслідками. Механізм розвитку бурхливої динамічної паніки. Заходи щодо запобігання паніці або зниження ймовірності її виникнення. Заходи щодо припинення паніки.

Тема 2.9.1. Планування та організація автотранспортного забезпечення при перевезенні населення і вантажів.

Завдання автотранспортного забезпечення евакуаційних заходів. Сили і засоби, що залучаються до автотранспортного забезпечення евакуаційних заходів. Планування автотранспортного забезпечення. Організація автотранспортного забезпечення. Підготовка різних типів автомобільного транспорту до перевезення людей і вантажів. Порядок формування колон. Матеріально-технічне забезпечення перевезень.

Тема 2.9.2. Обладнання автотранспорту для перевезення уражених і постраждалих внаслідок стихійного лиха, аварій та катастроф.

Порядок одержання спеціального обладнання та установка його на автотранспортні засоби. Виготовлення та використання підручних засобів для устаткування автотранспорту при перевезенні людей і вантажів. Контроль за станом спеціального обладнання при здійсненні евакоперевезень. Заходи безпеки.

Тема 2.9.3. Здійснення перевезення населення.

Подача автотранспорту на пункти посадки людей та навантаження вантажів. Правила посадки людей, укладки та кріплення вантажів. подача автотранспорту до місць навантаження уражених і хворих. Здійснення переговорного зв'язку водія і медичного працівника, який знаходиться під час руху в кузові вантажівки. Обов'язки водійського складу при русі в колоні, дотримання ним встановленого режиму руху. Особливості руху колон зараженою місцевістю, взимку, бездоріжжям. Заходи безпеки.

Тема 2.9.4. Здійснення перевезення вантажів, обладнання.

Подача автотранспорту на пункти навантаження вантажів. Норми навантаження вантажів на транспорт. Розміщення вантажів, обладнання на транспортних засобах та їх кріплення. Порядок охорони вантажів на транспорті. Особливості при перевезенні особливо цінних, легкозаймистих, вогне- та вибухонебезпечних вантажів. Особливості при перевезенні вантажів зараженою місцевістю. Заходи безпеки.

Тема 2.10.1. Засоби зв'язку, які є на оснащенні формування.

Загальний устрій, тактико-технічні характеристики радіостанцій, які є на оснащенні формування, та правила їх експлуатації. Загальний устрій і правила експлуатації комутаторів, телефонних апаратів, польових кабелів зв'язку, які є на оснащенні формування.

Тема 2.10.2. Організація та забезпечення сталого зв'язку в районах стихійного лиха, аварій та катастроф.

Вибір місця для розгортання радіостанції. Отримання радіоданих. Прокладення кабельних ліній зв'язку та сполучення їх з існуючою телефонною мережею. Прокладення польових ліній зв'язку. Порядок використання збережених повітряних і кабельних ліній зв'язку в районах аварій та катастроф.

Тема 2.10.3. Порядок розгортання та експлуатації засобів зв'язку в різних умовах надзвичайних ситуацій.

Правила та послідовність розгортання радіостанції. Правила встановлення зв'язку та ведення радіообміну. Порядок передачі та прийому радіосигналів. Порядок користування телефонною мережею зв'язку. Дії формування зв'язку при пересуванні у складі колон, під час проведення рятувальних, аварійно-відновлювальних та інших невідкладних робіт при надзвичайних ситуаціях різного походження.

Тема 2.11.1. Порядок проведення заходів з евакуації.

Плани проведення заходів з евакуації на об'єкті. Порядок роботи збірного пункту евакуації, станції посадки на транспорт, проміжних пунктів евакуації, прийомного пункту евакуації. Транспортне забезпечення заходів з евакуації. Розселення людей на кінцевому пункті евакуації. Поняття «екстрений захід з евакуації».

Тема 2.11.2. Евакуація людей з районів стихійного лиха, аварій та катастроф.

Екстрена евакуація людей та їх майна при стихійних лихах, аваріях, катастрофах. Маршрути евакуації. Норми посадки людей при перевезенні їх на різних видах транспорту. Особливості при перевезенні людей зараженою місцевістю. Техніка безпеки при перевезеннях.

Тема 2.11.3. Евакуація людей і вантажів, матеріальних цінностей та обладнання при загрозі та в умовах стихійного лиха, аварії чи катастрофи.

Екстрена евакуація вантажів, матеріальних цінностей та обладнання при загрозі стихійних лих, при аваріях, катастрофах. Обладнання місць для навантаження (розвантаження) різного роду вантажів, обладнання. Заходи щодо забезпечення екстреної евакуації вантажів і обладнання. Особливості екстреної евакуації вантажів і обладнання в умовах надзвичайної ситуації різного походження.

Тема 2.12.1. Медична допомога постраждалим при надзвичайних ситуаціях. Медичні засоби захисту.

Періоди надання медичної допомоги постраждалим при надзвичайних ситуаціях. Види медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях різного походження: перша медична допомога, долікарська, перша лікарська, кваліфікована і спеціалізована медична допомога, їх роль, місце в системі медичної допомоги постраждалим та терміни їх надання. Зміст і заходи першої медичної та долікарської допомоги. Медичні засоби захисту при наданні першої медичної та долікарської допомоги: радіозахисні препарати, антидоти, протибактеріальні препарати тощо. Призначення засобів, їх будова, підготовка до застосування та порядок використання. Порядок видачі та збереження медичних засобів індивідуального захисту.

Тема 2.12.2. Організація роботи медичного формування при виконанні завдань за призначенням.

Оцінка медико-санітарної обстановки та проведення санітарно-епідеміологічної розвідки (у межах завдань, покладених на формування). Підготовка до проведення заходів лікувально-евакуаційного забезпечення населення. Етапи та оптимальні терміни їх проведення. Порядок та прийоми роботи особового складу формування при приведенні медичної евакуації постраждалих з вогнищ ураження. Порядок взаємодії особового складу формування з іншими формуваннями при проведенні заходів лікувально-евакуаційного забезпечення.

Тема 2.12.3. Дії особового складу формування при наданні першої медичної допомоги людям, які постраждали внаслідок надзвичайної ситуації.

Послідовність та прийоми надання постраждалим першої медичної допомоги при зупинках дихання та відновленні серцевої діяльності, травмах і кровотечі, переломах кісток, попередження шокowego стану та виведення з нього, захист поранених і опікових поверхонь, припинення або зменшення впливу на ураженого отруйними і аварійними хімічно небезпечними речовинами. Особливості надання постраждалим першої медичної допомоги в умовах радіоактивного, хімічного і бактеріального зараження.

Тема 2.13.1. Захисні споруди, особливості їх будівництва, обладнання, утримання та правила експлуатації.

Типи захисних споруд, їх призначення. Класи та групи сховищ і протирадіаційних укриттів. Правила вибору місць розміщення та побудови захисних споруд. Основні приміщення захисних споруд. Обладнання приміщень захисних споруд системами життєзабезпечення. Порядок утримання захисних споруд та правила їх експлуатації. Документація захисних споруд. Система технічного обслуговування та ремонту спеціального обладнання і технічних систем захисних споруд. Методика перевірки та порядок оцінки стану готовності захисних споруд. Особливості утримання та експлуатації захисних споруд на АЕС та хімічно небезпечних об'єктах. Облаштування та особливості експлуатації простіших засобів колективного захисту.

Тема 2.13.2. Дії особового складу формування під час підготовки захисної споруди до використання за призначенням.

Вимоги до умов утримання захисних споруд у мирний час. Порядок приведення сховища (укриття) у готовність до прийому населення: інструктаж особового складу групи, підготовка проходів, входів до сховища, звільнення приміщень від матеріалів мирного часу, розстановка нар та приборів, створення запасів продовольства, перевірка систем енергопостачання та життєзабезпечення, підключення засобів зв'язку та оповіщення, уточнення плану укриття працівників підприємства (населення), перевірка на герметичність.

Тема 2.13.3. Дії особового складу формування під час прийому та під час перебування у захисній споруді людей, які укриваються, а також після виведення людей.

Збір особового складу формування при оголошенні сигналу оповіщення. Приведення систем життєзабезпечення сховища (споруди) у робочий стан. Організація взаємодії з медичним формуванням та охорони громадського порядку. Уточнення маршрутів підходу людей до сховища та порядку входу до нього. Розміщення попереджувальних знаків, покажчиків на всіх маршрутах руху. Організація руху людей до сховища та при зайнятті ними там своїх місць. Організація комендантської служби. Забезпечення безперебійної роботи всіх систем життєзабезпечення сховища. Порядок евакуації людей зі сховища.

IV. Порядок організації та проведення занять

4.1. Підготовка особового складу спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту до дій у надзвичайних ситуаціях здійснюється як за цією Програмою, так і за Програмою загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях. Крім того, якщо підприємство, установа, організація належать до об'єктів підвищеної безпеки, то існує доцільність проведення навчання ще й за Програмою додаткової підготовки з техногенної безпеки працівників об'єктів підвищеної безпеки.

4.2. Заняття з працівниками, які входять до складу спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту, проводять, як правило, керівники цих

формувань. Керівники формувань до початку проведення ними занять проходять обов'язкове попереднє навчання у Навчально-методичному центрі ЦЗ та БЖД Львівської області. Терміни проведення занять визначаються керівником суб'єкта господарювання. Вивчення працівниками, які входять до складу формувань та служб, тем занять здійснюється щорічно протягом навчального року. Помісячний розподіл тем для вивчення визначається керівником суб'єкта господарювання.

4.3. До проведення занять за медичною тематикою залучаються медичні працівники суб'єкта господарювання або працівники місцевих закладів охорони здоров'я.

4.4. Фахівці формувань, які залучаються до проведення робіт з дегазації, дезактивації територій та організують і проводять хіміко-дозиметричний контроль, додатково проходять курсове навчання у Навчально-методичному центрі ЦЗ та БЖД Львівської області.

V. Рекомендації щодо перевірки засвоєння змісту Програми

5.1. Перевірку засвоєння змісту Програми рекомендується проводити комісійно із залученням фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту.

5.2. Перевірку знань за змістом Програми рекомендується проводити шляхом тестування або заліку в усній чи письмовій формі.

VI. Рекомендований перелік навчально-матеріального майна

6.1. Для забезпечення проведення навчання за Програмою використовується матеріально-технічна база підприємства, установи та організації.

6.2. У складі навчально-матеріального майна, повний перелік та кількісні показники якого визначаються керівником підприємства, установи та організації з урахуванням особливостей їх виробничої діяльності та кількості працівників, доцільно передбачати протигаз фільтруючий, респіратор, побутовий дозиметричний прилад, вогнегасники, індивідуальну аптечку, навчальні стенди та схеми.

VII. Рекомендований перелік нормативних документів

1. Кодекс цивільного захисту України.
2. Постанова КМУ від 27.09.2017 №733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту».
3. Постанова КМУ від 24.03.2004 №368 «Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями».
4. Постанова КМУ від 08.07.2015 №469 «Про затвердження Положення про спеціалізовані служби цивільного захисту».
5. Постанова КМУ від 26.06.2013 №444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».
6. Постанова КМУ від 09.10.2013 №616 «Про затвердження Положення

про добровільні формування цивільного захисту».

7. Постанова КМУ від 09.10.2013 №787 «Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту».

8. Постанова КМУ від 30.10.2013 №841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій».

9. Постанова КМУ від 09.01.2014 №11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту».

10. Наказ МНС України від 16.12.2002 №330 «Про затвердження Інструкції з тривалого зберігання засобів радіаційного та хімічного захисту», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 04.03.2003 за №179/7500.

11. Наказ МВС України від 09.07.2018 №579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30.07.2018 за №879/32331.

12. Наказ МВС України від 05.11.2018 №879 «Про затвердження Правил техногенної безпеки», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.11.2018 за №1346/32798.

13. Наказ МНС України від 17.06.2010 №472 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо роботи пунктів видачі населенню та особовому складу невоєнізованих формувань засобів радіаційного і хімічного захисту».

14. Наказ МОЗ України від 09.03.2022 №441 «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 28.03.2022 за №356/37692.

15. Наказ ДСНС України від 23.03.2015 №167 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки населення до дій в умовах загрози або вчинення терористичного акту».

16. Наказ МВС України від 31.01.2015 №113 «Про затвердження Примірного положення про формування цивільного захисту».

Додаток 3
до Організаційно-методичних вказівок
з підготовки населення Львівського
району Львівської області до дій у
надзвичайних ситуаціях на 2025 – 2026
роки

ПРОГРАМА додавної підготовки з техногенної безпеки працівників об'єктів підвищеної небезпеки

I. Загальні положення

1.1. Ця Програма розроблена відповідно до Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року №444.

Програма має на меті поглиблення та розширення знань стосовно нормативних актів з питань техногенної безпеки, джерел небезпеки (споруда, обладнання, технологічний процес тощо), що за певних обставин можуть спричинити виникнення НС на об'єкті підвищеної небезпеки та небезпечних речовин, що виготовляються, переробляються, зберігаються чи транспортуються на його території.

2.2. Змістом додавної підготовки працівників об'єктів підвищеної небезпеки є:

отримання працівниками на основі базової загальної та спеціальної підготовки додакових знань щодо особливостей та порядку дій за планом локалізації і ліквідації аварійних ситуацій та аварій в умовах надзвичайних ситуацій техногенного характеру, які можуть виникнути на об'єкті, виходячи з характеру його небезпеки;

набуття практичних навичок щодо користування технічними засобами аварійно-рятувальних робіт та засобами захисту, взаємодії з іншими виконавцями робіт із забезпеченням вимог техніки безпеки та надання першої допомоги потерпілим в умовах надзвичайних ситуацій техногенного характеру.

II. Обсяг засвоєних знань та вмінь за Програмою

2.1. За результатами навчання персонал об'єкта підвищеної небезпеки повинен додатково:

а) знати:

основні небезпечні фактори об'єкта, пов'язані з його виробничою діяльністю (фізико-хімічні та уражаючі властивості небезпечних речовин),

можливий характер і масштаб їх проявів, способи та засоби запобігання пожежам, вибухам, типові дії персоналу при їх виникненні;

нормативно-правові акти і нормативно-технічні документи, які встановлюють порядок і правила виконання робіт на об'єкті;

правила, норми і стандарти техногенної безпеки у сфері цивільного захисту на підприємствах, в організаціях, установах та на небезпечних територіях;

зміст (в обсязі, що його стосується) планів локалізації і ліквідації аварійних ситуацій та аварій для кожного об'єкта підвищеної небезпеки, який експлуатується або планують експлуатувати;

спеціальні заходи протиаварійного захисту відповідно до локалізації і ліквідації аварійних ситуацій та аварій;

можливості і порядок застосування автоматизованих систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення;

порядок інформування органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування про всі небезпеки, які встановлені в процесі аналізу небезпеки процесів виробництва, та об'єкти, які можуть опинитися в прогнозованих зонах надзвичайних ситуацій, надавати їм результати виконаного аналізу небезпеки;

обов'язки та порядок дій працівників об'єкта під час аварії, катастрофи відповідно до планів локалізації і ліквідації аварійних ситуацій та аварій на об'єкті підвищеної небезпеки та планів взаємодії у разі виникнення надзвичайної ситуації на інших об'єктах і територіях;

заходи щодо сприяння проведенню на об'єкті підвищеної небезпеки рятувальних та інших невідкладних робіт;

прийоми запобігання терористичному акту та порядок дій в умовах його загрози або здійснення;

порядок організації навчання персоналу діям у разі виникнення аварійних ситуацій та аварій і його атестації з питань техногенної безпеки;

методи формування психологічної стійкості до стресового впливу факторів надзвичайних ситуацій;

б) вміти:

визначати небезпечні фактори та дотримуватись вимог правил безпеки під час проведення аварійно-рятувальних робіт;

чітко дотримуватись вимог технологічної документації виробництва та заходів техніки безпеки для запобігання аваріям на об'єкті, що можуть призвести до виникнення надзвичайної ситуації;

організовувати і здійснювати виробничий контроль за дотриманням вимог щодо забезпечення техногенної безпеки;

проводити ідентифікацію, розробляти декларацію безпеки об'єкта та планів локалізації і ліквідації аварійних ситуацій та аварій відповідно до законодавчих та інших нормативно-правових актів у сфері цивільного захисту;

здійснювати постійний аналіз небезпеки процесів виробництва;

організовувати заходи щодо захисту персоналу від шкідливого впливу надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;

у разі виникнення аварії чітко діяти за сигналами оповіщення, виконувати особисті обов'язки за посадою відповідно до виду загрози та планів локалізації і ліквідації аварій на об'єкті підвищеної небезпеки;

брати участь у проведенні робіт з локалізації і ліквідації аварій, якщо це не заборонено керівником робіт з ліквідації аварій;

вживати заходів щодо захисту життя і здоров'я населення, яке проживає в зонах можливого ураження, у разі аварій на об'єкті підвищеної небезпеки.

III. Порядок організації та проведення занять

3.1. Відповідальність за підготовку працівників об'єктів підвищеної небезпеки несуть керівники підприємств, установ, організацій, які на базі типової програми розробляють і затверджують навчальні програми з урахуванням конкретних виробничих умов і відповідних їм чинних нормативно-правових актів у сфері цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій.

Безпосередніми організаторами навчання є керівники підрозділів з питань цивільного захисту або штатні (позаштатні) особи з питань цивільного захисту підприємств, установ, організацій.

3.2. Заняття у навчальних групах проводять керівники структурних підрозділів, позаштатних спеціалізованих служб і формувань на навчально-тренувальній базі об'єктів підвищеної небезпеки, державних чи комунальних аварійно-рятувальних служб, що обслуговують ці підприємства, установи, організації.

Керівники всіх навчальних груп, а також фахівці формувань цивільного захисту, що залучаються до проведення робіт з дегазації, дезактивації територій та організовують і проводять хіміко-дозиметричний контроль, попередньо проходять навчання у Навчально-методичному центрі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Львівської області.

Всі заняття повинні проводитись, в основному, практично з відпрацюванням відповідних нормативів і в умовах обстановки, яка може скластись на об'єкті в результаті стихійного лиха, аварії, катастрофи, ураження, терористичного акту.

IV. Рекомендована тематика та орієнтовний зміст тем

Тема 1. Правила техногенної безпеки у сфері цивільного захисту на підприємствах, в організаціях, установах та на небезпечних територіях.

Основні обов'язки керівників і посадових осіб об'єктів у сфері техногенної безпеки. Виконання основних вимог техногенної безпеки у сфері цивільного захисту.

Тема 2. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій.

Організація і проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Оцінка інженерної обстановки на підприємстві після ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Тема 3. Прилади дозиметричного та хімічного контролю.

Їх класифікація та порядок роботи з ними.

Тема 4. Забезпечення стійкості роботи підприємства у надзвичайних ситуаціях.

Оцінка інженерного захисту суб'єктів господарювання.

Тема 5. Оперативне оповіщення персоналу об'єктів і населення про виникнення або загрозу виникнення аварійних ситуацій і аварій.

Порядок створення, призначення та будова локальної (об'єктової) системи оповіщення. Системи раннього виявлення надзвичайних ситуацій. Організація роботи диспетчерської служби.

Тема 6. Порядок розроблення планів локалізації і ліквідації наслідків аварій, вимоги до їх складу, змісту та форми.

Тема 7. Створення, збереження і раціональне використання матеріальних ресурсів, необхідних для запобігання надзвичайним ситуаціям.

Номенклатура та обсяги резерву об'єктового рівня суб'єкта господарювання. Забезпечення засобами радіаційного та хімічного захисту, порядок їх зберігання та видачі.

Тема 8. Моніторинг і прогнозування обстановки під час аварій на радіаційно небезпечних об'єктах.

Основні параметри при оцінюванні радіаційної обстановки. Оцінка радіаційної обстановки при аваріях на об'єктах атомної енергетики. Дезактивація та профілактика радіаційних уражень.

Тема 9. Моніторинг і прогнозування обстановки під час аварії на хімічно небезпечному об'єкті.

Терміни і визначення при оцінюванні хімічної обстановки. Небезпечні хімічні речовини. Оцінка хімічної обстановки під час аварій на хімічно небезпечних об'єктах. Організація робіт з дегазації. Речовини та розчини, які використовуються для проведення робіт з дегазації.

Тема 10. Прогнозування обстановки під час аварій на підприємствах із пожежонебезпечними технологіями.

Основні поняття і критерії оцінювання пожежної обстановки. Методика прогнозування зони теплового випромінювання під час пожежі. Первинні засоби пожежогасіння.

V. Рекомендований перелік нормативних документів

1. Кодекс цивільного захисту України.
2. Постанова КМУ від 27.09.2017 №733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту».

3. Постанова КМУ від 24.03.2004 №368 «Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями».
 4. Постанова КМУ від 26.06.2013 №444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».
 5. Постанова КМУ від 09.10.2013 №616 «Про затвердження Положення про добровільні формування цивільного захисту».
 6. Постанова КМУ від 09.10.2013 №787 «Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту».
 7. Постанова КМУ від 30.10.2013 №841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій».
 8. Постанова КМУ від 09.01.2014 №11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту».
 9. Наказ МНС України від 16.12.2002 №330 «Про затвердження Інструкції з тривалого зберігання засобів радіаційного та хімічного захисту», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 04.03.2003 за №179/7500.
 10. Наказ МВС України від 09.07.2018 №579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30.07.2018 за №879/32331.
 11. Наказ МВС України від 05.11.2018 №879 «Про затвердження Правил техногенної безпеки», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.11.2018 за №1346/32798.
 12. Наказ ДСНС України від 19.03.2024 №302 «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення планів цивільного захисту на особливий період суб'єктами господарювання».
 13. Наказ МНС України від 17.06.2010 №472 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо роботи пунктів видачі населенню та особовому складу невоєнізованих формувань засобів радіаційного і хімічного захисту».
 14. Наказ ДСНС України від 23.03.2015 №167 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки населення до дій в умовах загрози або вчинення терористичного акту».
 15. Наказ МОЗ України від 09.03.2022 №441 «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 28.03.2022 за №356/37692.
 16. Наказ МВС України від 31.01.2015 №113 «Про затвердження Примірного положення про формування цивільного захисту».
-

Додаток 4
до Організаційно-методичних вказівок
з підготовки населення Львівського
району Львівської області до дій у
надзвичайних ситуаціях на 2025 – 2026
роки

ПРОГРАМА

прискореної підготовки працівників до дій в особливий період

I. Загальні положення

1.1. Ця Програма розроблена відповідно до Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року №444.

Навчання працівників об'єкта за Програмою розпочинається одночасно з уведенням в дію Плану цивільного захисту на особливий період.

1.2. Мета Програми – у стислі терміни підготувати працівників підприємств, установ та організацій (далі – об'єкти) до практичних дій в умовах надзвичайних ситуацій особливого періоду на базі раніше отриманих ними знань і навичок при навчанні у системі цивільного захисту.

1.3. Відповідальність за організацію і якість проведення навчання несуть керівники об'єктів, а заняття по структурних підрозділах проводяться їх безпосередніми начальниками – керівниками навчальних груп.

Навчальні питання тем Програми відпрацьовуються практично. Під час занять працівники залучаються до підготовки наявних захисних споруд до прийому працівників, які потребують укриття, спорудження найпростіших укриттів, виконання протипожежних та інших заходів, що підвищують стійкість роботи об'єкта у військовій час. Кожен працівник повинен виготовити собі ватно-марлеву пов'язку.

Для навчання працівників прийомів надання само- та взаємодопомоги до занять залучаються медичні працівники об'єктів.

Кожне заняття закінчується підведенням його підсумків.

II. Обсяг засвоєних знань та вмінь за Програмою

2.1. За результатами вивчення Програми кожен працівник повинен:

а) знати:

- порядок дій за сигналами оповіщення;
- місце розташування сховища на об'єкті та свої дії при його заповненні;
- порядок проведення евакуації в період воєнного стану;
- засоби індивідуального захисту та прийоми користування ними;
- порядок проведення знезараження, часткової санітарної обробки;

способи надання домедичної допомоги постраждалим від застосування військових засобів ураження;

б) вміти:

чітко діяти за сигналами оповіщення;

займати сховище та дотримуватись правил поведінки в ньому;

пристосовувати підвальні приміщення під укриття та споруджувати найпростіші укриття;

використовувати індивідуальні засоби захисту дихання та шкіри;

пристосовувати одяг до захисту від радіоактивних, отруйних речовин і бактеріальних засобів;

захищати від забруднення продукти харчування та воду, а також сільськогосподарських тварин і фураж (для населення сільської місцевості);

надавати само- та взаємодопомогу при ураженнях;

знезаражувати приміщення, робоче місце, одяг, взуття, засоби захисту і особисті речі, проводити часткову санітарну обробку.

III. Рекомендована тематика та орієнтовний зміст тем

Тема 1. Підготовка захисних споруд і заглиблених приміщень до прийому працівників, які потребують укриття.

Звільнення сховища (укриття) від матеріальних засобів, які в ньому зберігаються. Визначення та доведення до працівників місць їх розташування у захисних спорудах, порядок їх зайняття та поведінки. Виготовлення та встановлення лавок, нар. Будівництво швидкоспоруджуваних укриттів, найпростіших та протирадіаційних укриттів (ПРУ), пристосування для ПРУ заглиблених приміщень.

Тема 2. Порядок дій працівників об'єкта відповідно до вимог Плану цивільного захисту на особливий період та за сигналами оповіщення.

Інформування працівників об'єкта щодо дій відповідно до вимог Плану цивільного захисту на особливий період (про розвиток можливих надзвичайних ситуацій, про місця розгортання і маневрування аварійно-рятувальних сил, залучення необхідних ресурсів, технічних і транспортних засобів тощо).

Порядок оповіщення при загрозі виникнення аварій, катастроф, застосування зброї масового знищення.

Дії за сигналом «Увага всім!»:

при забрудненні місцевості небезпечними хімічними речовинами;

при радіаційному забрудненні місцевості;

при повітряній тривозі, артилерійському обстрілі.

Тема 3. Використання засобів індивідуального захисту.

Порядок отримання протигазів і респіраторів. Підбір та отримання протигазів та респіраторів. Підготовка протигазу (респіратора) до використання. Порядок використання пошкодженого протигазу. Відпрацювання нормативів з одягання протигазів на себе, пораненого, дитину.

Підготовка одягу до захисту шкіри. Виготовлення ватно-марлевої пов'язки і протипилової тканинної маски.

Тема 4. Підготовка до розосередження та евакуації.

Порядок оповіщення про евакуацію на об'єкті. Обов'язки працівників об'єкта при евакуації. Підготовка до безаварійної зупинки виробництва. Організація евакуації працівників об'єкта, членів їх родин. Прибуття на збірний пункт евакуації, порядок відправлення у безпечний район.

Тема 5. Виконання протипожежних заходів.

Профілактичні протипожежні заходи, які проводяться на об'єкті: покриття вогнестійкою речовиною дерев'яних елементів споруд, очистка території від будівельного сміття, трави, швидкозаймистих матеріалів. Підготовка до використання засобів гасіння пожежі. Гасіння займань і пожеж. Дії працівників при різних типах займань і пожеж.

Тема 6. Захист продуктів харчування і води від радіоактивного, хімічного і бактеріологічного зараження.

Використання герметичної тари і плівок для захисту продуктів харчування та води. Пакування різних продуктів (м'ясо, масло, риба, сухарі, кондитерські вироби, овочі, сипучі продукти). Захист продуктів, які зберігаються поза приміщеннями (у польових умовах). Захист відкритих джерел води у сільській місцевості (шахтних колодязів).

Тема 7. Захист сільськогосподарських тварин і фуражу від радіоактивного, хімічного і бактеріологічного зараження.

Призупинення пасовищного випасу тварин. Герметизація тваринницьких приміщень, створення запасів води, захист кормів. Укриття тварин у траншеях і овочесховищах. Виготовлення для елітного поголів'я засобів захисту.

Тема 8. Надання само- та взаємодопомоги в зонах ураження.

Самодопомога і взаємодопомога при переломах, вивихах. Зупинення кровотечі. Прийоми накладання пов'язок на рани і опечені частини тіла. Прийоми і способи забезпечення іммобілізації при переломах із застосуванням стандартних шин або підручних матеріалів. Способи транспортування поранених та уражених. Само- і взаємодопомога при опіках і ураженнях електрострумом та хімічними отруйними речовинами.

Тема 9. Знезараження і часткова санітарна обробка.

Проведення знезараження внутрішніх поверхонь приміщень, обладнання цеху, території. Часткова спеціальна обробка одягу, взуття та засобів індивідуального захисту. Дії при частковій і повній санітарній обробці. Дотримання заходів безпеки.

IV. Рекомендований перелік нормативних документів

1. Кодекс цивільного захисту України.
2. Постанова КМУ від 27.09.2017 №733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту».

3. Постанова КМУ від 24.03.2004 №368 «Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями».
 4. Постанова КМУ від 26.06.2013 №444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».
 5. Постанова КМУ від 09.10.2013 №616 «Про затвердження Положення про добровільні формування цивільного захисту».
 6. Постанова КМУ від 09.10.2013 №787 «Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту».
 7. Постанова КМУ від 30.10.2013 №841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій».
 8. Постанова КМУ від 09.01.2014 №11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту».
 9. Наказ МНС України від 16.12.2002 №330 «Про затвердження Інструкції з тривалого зберігання засобів радіаційного та хімічного захисту», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 04.03.2003 за №179/7500.
 10. Наказ МВС України від 09.07.2018 №579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30.07.2018 за №879/32331.
 11. Наказ МВС України від 05.11.2018 №879 «Про затвердження Правил техногенної безпеки», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.11.2018 за №1346/32798.
 12. Наказ ДСНС України від 19.03.2024 №302 «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення планів цивільного захисту на особливий період суб'єктами господарювання».
 13. Наказ МНС України від 17.06.2010 №472 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо роботи пунктів видачі населенню та особовому складу невоєнізованих формувань засобів радіаційного і хімічного захисту».
 14. Наказ ДСНС України від 23.03.2015 №167 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки населення до дій в умовах загрози або вчинення терористичного акту».
 15. Наказ МОЗ України від 09.03.2022 №441 «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 28.03.2022 за №356/37692.
 16. Наказ МВС України від 31.01.2015 №113 «Про затвердження Примірною положення про формування цивільного захисту».
-